

Mengšan

Glasilo Občine Mengeš, marec 2021, letnik XXVIII, številka 3

"Ker sem Mengšan, mi je pomembno, da se je ime Melodija kot blagovna znamka ohraniła. Tudi v tujini Mengeš kot kraj ni poznan, a je Melodija Mengeš znana daleč naokrog, saj je bila nekoč druga največja tovarna inštrumentov v Evropi."

Ciril Burgar

Več na strani 10

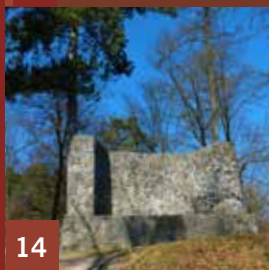
Po poti imena Mengeš

Mokrišča v občini Mengeš

Anže Lanišek sijajen tretji na svetu!

Marela iz fotel'a

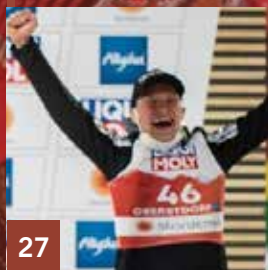
O zvončkih, pozabljenosti in virusu

14

16

27

28

31

Isčete dobro avtosola?

RAZLIKA SE METIJE

1993 RETOS

GARANCIJA 100% na zadrževanje

AKTUALNI TERMINI TEČAJEV

SOLA VOŽNJE

➤ **TEČAJ PRVA POMOČ**
18.03.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ ZA VODITELJA ČOLNA**
22.03.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **IZPIT ZA TRAKTOR**
29.03.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ CPP kat "B" (avto)**
06.04.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ CPP kat "BE" (avto prikolica)**
14.04.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ CPP kat "A" (motor)**
15.04.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ CPP kat "C" (tovornjak)**
19.04.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ CPP kat "CE" (tovornjak + prik.)**
21.04.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ CPP kat "B" (avto)**
05.05.2021 ob 16.00 uri
 ➤ **TEČAJ VARNE VOŽNJE (mladi vozniki)**
20.03.2021 ob 08.00 uri
 ➤ **TEČAJ za viličar, TGM, Varstvo pri delu**
zbiramo prijave

040-758-000 Jasna

Kontakt
MCM - AIA
Slovenska c. 28
1234 Mengeš

TELEFON:
070 732 070

E-MAIL:
drustvo.aia@gmail.com

FACEBOOK:
Društvo AIA (MC Mengeš)

OBČINA MENGEŠ

URADNE URE:

ponedeljek: 8.00 - 12.00
in 13.00 - 15.00

sreda: 8.00 - 12.00
in 13.00 - 17.00

petek: 8.00 - 13.00

Rok Posavec s. p.
GSM: 031 470 724
montazaposavec@gmail.com

MP
montazaposavec
TRATI INZERING

- svetovanje, izmera in montaža notranjih vrat
- prodaja in montaža vseh vrst kljuk za vrata (enodelnih, deljenih, varnostnih)
- Dodaten **6 % popust** na nakup + montažo notranjih vrat in podbojev

Akcija - ob naročilu več kot 7 vrat,

vam vsako 4. kljuko podarimo!

lipbled.
Pesem gozda v vašem domu!

Kazalo

4	Občina
10	Intervju: Ciril Burgar
14	Reportaža: Po poti imena Mengeš
19	Mengeški utrip
22	Zanimivo
27	Šport
28	Kultura
30	Politika
31	Tretje obdobje
32	Pisma bralcev
32	Zahvale

SODELUJTE V MENGŠANU

Priporočila za nenaročene prispevke o dogajanju v občini Mengeš: članki morajo biti opremljeni s polnim imenom in priimkom, naslovom avtorja in dopisano telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost. Uredništvo si v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi zmožnostmi pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, spreminjanja, povzemanja ali delnega objavljavanja nenaročenih prispevkov. Nenaročeni prispevki se ne honorirajo. Potrebno jih je oddati v formatih .doc, brez oblikovanja, vnesenih fotografij in grafik. Digitalne fotografije (vsaj ena je obvezna k vsakemu članku) pošiljajte kot samostojne datoteke v .jpg formatu ter velikosti vsaj 1 Mb. V besedilu dopišite stavek o vsebini fotografije in navedite avtorja. Dolžina prispevkov je lahko največ 1.500 znakov s presledki, v vsakem primeru pa je priporočljiv dogovor z urednikom. Zadnji rok oddaje za naslednjo številko je zadnji dan v mesecu. Prispevki oddani po tem roku ne bodo objavljeni v tekoči številki. Hvala za vaš trud!

Prispevke in oglase oddajte najkasneje do 31. marca 2021

MENGŠAN - JAVNO GLASILO OBČINE MENGES

Izdajatelj: Občina Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš, www.menges.si;
Odgovorni urednik: Edvard Vrtačnik, 041 490 844, e-pošta: mengsan@menges.si;
Pomočnica odgovornega urednika: Blanka Tomšič; Uredniški svet: Rok Burja, Peter Gubanc, Franc Hribar, Bogo Ropotar, Matic Slokan, Tomaž Štebe; Lektoriranje: Grega Rihtar s.p. (za Artline d.o.o.); Oblikovanje in prelom: Artline d.o.o., tel.: 01 7291190, artline.design@siol.net, www.artline.si; Tisk: Schwarz, d.o.o.; Distribucija: Pošta Slovenije d.o.o.; Oglasi in zahvale: Občina Mengeš, tel.: 01 7247106, e-pošta irena.kosec@menges.si; Naklada: 3.200 izvodov; Revija: izide enajstkrat na leto, je brezplačna in jo dobijo praviloma vsak drugi petek v mesecu vsa gospodinjstva v občini Mengeš; vpisana je v razvid medijev MK pod zaporedno številko 357.

Spletna izdaja: Mengšana ISSN 2536-3999

Zgodba z naslovnice: Ciril Burgar iz Melodije Mengeš

Foto: Edvard Vrtačnik

Naslednja številka Mengšana izide v petek, 16. aprila 2021

Navdih

Stanujem v bloku, ki ima skoraj štirideset stanovanj. In prav toliko je tudi poštnih nabiralnikov. Pogled nanje jasno kaže, kakšen odnos imamo ljudje do tiskanih medijev in koliko so ti sploh še prisotni med nami. Med vsemi nabiralniki je le na dveh nalepka od časnika Delo in na enem Nedeljskega dela. Če se ozrem nazaj, precej drugače, kot je bilo pred desetimi, dvajsetimi leti. Naj zaključim, ljudje ne beremo več tiskane besede. Tudi zato je tiskan Mengšan, ki ste ga ravnokar vzeli v roke in ki se v vašem nabiralniku znajde vsak mesec, tako zelo pomemben, saj je marsikomu edini tiskan vir branja.

Kot urednik sem se trudil dogodke, pisanja, fotografije iz mengeškega konca narediti čim bolj zanimive in prikazati svet okoli vas vreden vašega časa, ki ga namenjate branju. Naj vam bo vsaka revija navdih za vaše delo, zabavo in užitek. Naj vam bodo vaši znanci, sosledje, mengeški podjetniki, uslužbenci, delavci v javnih zavodih, upravi, šoli, vrtcu, društvih, ki v Mengšanu pišejo zgodbe, v ponos, zrcalo in ideja lepega življenja, ki ga živimo. Zato berite Mengšana še naprej in pišite svoje zgodbe.

Edvard Vrtačnik, urednik

Arheološko vzorčenje terena z jedrnimi vrtnami v stari telovadnici OŠ Mengeš potrdilo izsledke vrtn iz leta 1997

Občina Mengeš je začela s projektom preureditve stare telovadnice Osnovne šole Mengeš, in sicer se je v prvih marčevskih dneh v stari telovadnici izvedlo arheološko vzorčenje terena z jedrnimi vrtnami.

Kulturne plasti so debeline do maksimalno 2,80 metra, in sicer pripadajo delno antičnemu obdobju, pod katerim pa sta še dve prazgodovinski naselbinski plasti

V skladu z navodili Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj, so bila sondiranja izvedena na sedmih vrtnah, na eni do globine sedmih metrov, na eni do globine petih metrov in na petih do štirih metrov.

Prvi rezultati kažejo, da sta pod hodno površino telovadnice dve plasti lesene podlage, ki je bila položena na dobrih 20 cm podložnega betona. Beton je bil položen direktno na sediment med obodnimi zidovi telovadnice (posledica pomanjkanja toplotne zaščite in ustrezne podlage je bil tudi hlad v telovadnici). Kulturne plasti

so debeline do maksimalno 2,80 metra, in sicer pripadajo delno antičnemu obdobju, pod katerim pa sta še dve prazgodovinski naselbinski plasti. Na globini 3 metrov od površja se pojavljajo geološke plasti: zamuljen sediment Pšate, mivkasti nanosi peska in prodiv Pšate.

Izsledki vrtn potrjujejo sondiranja v okolici telovadnice v letu 1997, ki so nakazovala na prisotnost arheoloških ostalin na območju stare telovadnice. Na podlagi rezultatov sondiranja bo ZVKDS, OE Kranj, izdal kulturnovarstvene pogoje kot navodila za pripravo arheoloških izkopavanj, ki bodo sledila v prihodnjih mesecih.

Besedilo in foto: Tina Drolc za Občinsko upravo

V skladu z navodili Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj so bila sondiranja izvedena na sedmih vrtnah, na eni do globine sedmih metrov, na eni do globine petih metrov in na peti

Vsem mamam želim vse lepo ob materinskem dnevu.
Občankam in občanom voščim vesele Velikonočne praznike.

Župan Franc Jerič

V Zdravstvenem domu Domžale začeli cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu

Zdravstveni dom Domžale obvešča, da so v ponedeljek, 1. marca 2021, začeli cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu. Cepljenje bo potekalo v mesecu marcu, in sicer tako za samoplačnike (plačnik je lahko tudi ena od občin ustanoviteljic za svoje občane) kot tudi za vse, ki jim cepljenje krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS).

Financiranje cepljenja s strani občin ustanoviteljic zdravstvenega doma in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Občine ustanoviteljice svojim občanom delno sofinancirajo cepivo, in sicer:

- Občina Domžale – ena doza cepiva na leto (približno 320 doz za odrasle in približno 390 doz za otroke)
- Občina Mengeš – katerakoli doza cepiva (skupno približno 85 doz za odrasle in otroke)
- Občina Lukovica – ena doza cepiva na leto (skupno približno 92 doz za odrasle in otroke)
- Občina Trzin – 50 % prve doze in 50 % prve revakcinacije (četrti doza cepiva) za odrasle ter 100 % katerekoli doze cepiva za otroke in 100 % katerekoli doze za prejemnike občinske socialne pomoči (potrebno potrdilo s strani občine) (skupno približno 80 doz cepiva)
- Občina Moravče – tretja doza cepiva za odrasle in otroke (skupno približno 53 doz cepiva)

ZZZS financira cepljenje po naslednjem načinu:

- odraslim osebam, ki so letnik rojstva 1970, 1971 in 1972, in sicer katerekoli tri doze cepiva v življenju (lahko se naročijo na cepljenje v cepilno ambulanto ali pa se cepijo pri svojem osebem zdravniku)
- otrokom, ki so letnik rojstva 2016, 2017 in 2018, in sicer katerekoli tri doze cepiva v življenju. Ti letniki otrok se morajo obvezno naročiti in cepiti pri svojem izbranem pediatru.

Naročanje na cepljenje

Za cepljenje se je treba naročiti na telefonsko številko 01 72 45 276. Naročijo se lahko vsi, ki so starejši od 6 let, od letnika 2015 naprej:

- ponedeljek, 8.00 do 13.00
- sreda, 14.00 do 19.00
- petek, 8.00 do 13.00

Naročite se lahko tudi pri svojem osebem zdravniku ali po elektronski pošti na naslov cepljenje.kme@zd-domzale.si (aktiven bo od 1. marca 2021 dalje).

Kdaj poteka cepljenje?

Cepljenje bo potekalo vsak torek med 7.00 in 20.00 uro.

Razmik med cepljenji

Osnovno cepljenje:

1. doza: – kadarkoli v letu
2. doza: 1–3 mesece po prvi dozi cepiva
3. doza: 5–12 mesecev po drugi dozi cepiva FSME, 9–12 mesecev po drugi dozi cepiva Encepur

Revakcinacije:

4. doza: 3 leta po tretji dozi
5. doza in naprej: na 5 let, po 60. letu naprej na 3 leta

Cepiva, ki so na voljo

FSME za odrasle nad 16 let je cena 28 EUR.

FSME za otroke od 1 do 15 let je cena 25 EUR.

Encepur za otroke od 1 do 11 let je cena 25 EUR.

V primeru velikega zanimanja bodo razpisani dodatni termini, o čemer boste pravočasno obveščeni.

Besedilo: Tina Drolc za ZD Domžale

Zdravstveni dom Domžale znova vabi na cepljenje proti covid-19 vse starejše od 80 let

V zadnjem tednu februarja so v Zdravstvenem domu Domžale cepili že vse paciente nad 80 let, ki so bili zabeleženi na naših cepilnih seznamih. Ocenjujejo pa, da je na območju dela zdravstvenega doma še veliko prebivalcev, starejših od 80 let, ki se še niso prijavili na cepljenje. V prvem tednu marca bodo prejeli večjo pošiljko cepiva, zato v zdravstvenem domu znova vabijo, predvsem starejše od 80 let, da se naročijo na cepljenje proti covid-19.

Na cepljenje se lahko naročite od ponedeljka do petka med 6.30 in 14.00 na telefonsko številko 01 7245 162, ali preko elektronske pošte cepljenje.covid@zd-domzale.si. Obvezni podatki v elektronski pošti so:

- ime in priimek,
- rojstni datum in
- telefonska številka.

Ob naročilu na cepljenje paciente uvrstimo na seznam, za točni termin cepljenja pa pokličemo dan pred cepljenjem, takoj ko prejmemo zadostno pošiljko cepiva.

V Zdravstvenem domu Domžale posebej opozarjajo: »Covid-19 je izjemno nalezljiva in nepredvidljiva virusna bolezen. Najbolj ogroža starejše osebe in kronične bolnike, ki jih lahko najbolj učinkovito zaščitimo s cepljenjem proti covid-19, zato v Zdravstvenem domu Domžale podpiramo in pospešeno izvajamo cepljenje proti covid-19. Prepričani smo, da je cepljenje najbolj učinkovit način, da ustavimo epidemijo in spet normalno zaživimo.«

Besedilo: Tina Drolc za ZD Domžale

V mesecu marcu ob upoštevanju ukrepov v Športno dvorano Mengeš tudi športna društva

Športna dvorana Mengeš je v mesecu marcu polno zaživela, v popoldanskih in večernih urah so jo ob upoštevanju vseh priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) začela uporabljati tudi športna društva. Franc Jerič, župan Občine Mengeš, je ob tem povedal: »Vesel sem, da je Športna dvorana Mengeš z mesecem marcem v polni uporabi. Odziv društev je bil nad pričakovanji, tako da so zapolnjeni vsi termini.«.

Med prvimi uporabniki Večnamenske športne dvorane Mengeš so tudi člani Badminton kluba Mengeš

Športna dvorana se oddaja v najem na podlagi sprejetega Pravilnik o uporabi Večnamenske športne dvorane Mengeš. Pravilnik ureja pogoje in način oddajanja športne dvorane v najem s prednostno uporabo, pogoje za sklepanje pogodb o uporabi športne dvorane in način določanja cen za najem.

Po končanem pouku in interesnih dejavnostih Osnovne šole Mengeš se športna dvorana odda v najem drugim uporabnikom na podlagi izvedenega javnega razpisa, upoštevajoč prednostni vrstni red. Na prvem mestu so društva iz občine, ki izvajajo letni program športa, na drugem društva, ki imajo status društva v javnem interesu, na tretjem pa društva, ki izvajajo programe interesne športne vzgoje mladine. Sledijo drugi klubi, društva in skupine iz občine, ki izvajajo športno rekreacijo ter društva in klubi zunaj občine.

Športna dvorana bo nedvomno omogočila nov razvoj športa v občini, tako v otroških in mladinskih sekcijah kot na ravni rekreacije. Društva bodo svoje dejavnosti lahko izvajala na treh vadbenih površinah, ki so pregrajena z delilno zaveso. V športni dvorani Mengeš so seveda na voljo tudi moderno opremljene garderobe s sanitarijami.

Že nekaj časa se uporabljajo tudi zunanja igrišča ob športni dvorani, nogometno in košarkarsko igrišče z atletsko stezo in progo za skok v daljino.

Franc Jerič, župan občine Mengeš, je pojasnil: »Na Občini Mengeš si prizadevamo, da bi se ob upoštevanju vseh ukrepov, življenje v občini čim prej vrnilo v ustaljene tire. Prav zato še enkrat poudarim, da so v času epidemije vsi uporabniki zavezani, da spoštujejo ukrepe za zajezitev virusa in priporočila, ki jih je za uporabo športnih površin posredoval NIJZ.«

Besedilo in foto: Tina Drolc za Občinsko upravo

Akcija Pomagajmo žabicam čez cesto na odseku Mengeš–Koseze pri Vodichah tudi v letu 2021

V Šinkovem Turnu se vsako pomlad iz gozda čez cesto Mengeš–Koseze odpravi več kot tri tisoč dvoživk, predvsem krastače, rjave žabe, zelene žabe in pupki. Na poti do mrestišča – Phliškega bajerja, zato na cesti, ki loči gozd in bajer, prihaja do povoza dvoživk, kar pa negativno vpliva na ohranjanje populacij ogroženih in zavarovanih vrst dvoživk. Leta 2011 so tam žabicam prvič pomagali čez cesto, leta 2012 pa so prvič postavili zaščitne mreže. Tudi letos so mreže postavljene v sklopu LAS projekta Zgodbe naših mokrišč, ki je namenjen dolgoročnemu ohranjanju lokalnih mokrišč v občinah Mengeš, Trzin, Medvode in Vodice. Za prenos dvoživk čez cesto pa je nujno potrebna pomoč prostovoljcev!

Vsako pomlad se iz gozda čez cesto Mengeš–Koseze odpravi več kot tri tisoč dvoživk, ki so od leta 2021 zaščitene z mrežo.
Foto: Nika Hrabar

Na spletni strani www.pomagajmo-zabicam.si opozarjajo, da je treba pri prenosu dvoživk upoštevati ukrepe za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2:

enakomerno se je treba porazdeliti po lokaciji, ne hodite v skupinah, razen če gre za družine ("mehurčke").

Glede policijske ure: žabe s selitvijo začnejo, ko se zvečeri, ta trenutek je ob 18. uri. Prenašamo jih kaki dve uri, potem število živali upade in prenašanje po 20.30 niti ni smiselno.

Dvoživke sodijo med ogrožene vrste tako v slovenskem kot širšem merilu in so vse uvrščene na Rdeči seznam, in so tudi vse zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Nekateri (4 v Sloveniji) med njimi pa so tudi tako imenovane vrste Natura 2000. Pri nas najdemo dvoživke iz dveh redov – repate in brezrepe. Skupini se med seboj razlikujeta predvsem po razmnoževanju. Pri brezrepih dvoživkah (krastače, urhi, rege in prave žabe) poteka zunanja oploditev, torej samica odlaga jajca, samec pa jih oplaja. Oplodjen skupek jajc imenujemo mrest. Mreste v pomladnem času vidimo v mlakah in drugih stoječih vodah.

Pri repatih dvoživkah (močerili, močeradi in pupki) poteka oploditev vedno v telesu samice, ki kasneje odloži jajčeca. Oba reda jajca

odlagajo v vodo in ob njo in tako se vse dvoživke ob času parjenja odpravijo do vodnih teles. Ko jajca odložijo v vodo ali ob njo, se dvoživke odpravijo v svoja poletna bivališča. To njihovo selitev imenujemo primarno selitev, v celinski Sloveniji poteka med koncem februarja in koncem marca.

Kasneje se selijo še enkrat – sekundarna selitev – ko se odselijo do svojih zimskih bivališč. Te selitve so bistveno manj množične od pomladnih in potekajo v različnih časovnih obdobjih.

Besedilo: Tina Drolc za Občinsko upravo

Vir: povzeto po spletni strani www.pomagajmo-zabicam.si in <https://zrsvn-varstvonarave.si/>

Na fotografiji je samica rosnica na območju Šinkovega Turna.
Foto: Nika Hrabar

Na fotografiji je samec krastače ob ograji Koseze–Mengeš.
Foto: Nika Hrabar

Akcija Pomagajmo žabicam čez cesto poteka vsak dan, od mraka naprej (po 18. uri). Pred odhodom na lokacijo preverite vremensko napoved. Dvoživke se namreč odpravljajo do mrestišč ob dežju in vremenu s temperaturami nad 4 stopinjami Celzija. S seboj imejte obvezno opremo: odsevni jopič, dobro svetilko in vedro.

Akcije se udeležite na lastno odgovornost. Otroci se akcije lahko udeležijo le v spremstvu staršev! Otroci s starši naj prenašajo dvoživke ob stranski cesti Koseze–Šinkov Turn.

Navodila za prostovoljce si lahko preberete na povezavi www.pomagajmo-zabicam.si/kako

Da se bo vedelo, koliko prostovoljcev pride, se prosimo vpišite v tabelo doodle https://doodle.com/poll/abek59t2sqbfh584?utm_source=poll&utm_medium=link Za več informacij in sporočanje glede števila prenesenih dvoživk, prosim pišete Poloni na z-bice.sinkovturn@gmail.com

Sveža domača jajca Dostava na dom

Kmetija Pr'Orehk

Gorica 8, 1251 Moravče

GSM: 031 411 114, smolnikardavid@gmail.com

Dostavljamo vsak ponedeljek.
Za info in naročila pokličite.

AVTOSERVIS
GREGORC

Steletova ulica 2, Mengeš
041 776 900 | 01 723 72 89

NOVA AVTOPRALNICA

z inovativno tehnologijo.

pon.-sob.: 8.00-17.30, ned.: 8.00-12.30

SERVIS LCD TV APARATOV

SHARP
KENWOOD
TELEFUNKEN
● BLAUPUNKT
FINLUX JVC
TOSHIBA
HITACHI

AVS AUDIO
VIDEO
SERVIS

SERVISNI PARTNER ZA SLOVENIJO

Telefon: 01 729 13 03

Telefon: 01 729 13 04

E-pošta: avs.menges@siol.net

Internet: www.sharp-servis.si

Hribarjeva ulica 38, 1234 MENGEŠ

Delovni čas: od 9.-12. in od 15.-18. ure

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 69-1/2021

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE LETNEGA PROGRAMA ŠPORTA V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 14. april 2021.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 339-1/2021

JAVNI RAZPIS O SOFINANCIRANJU DEJAVNOSTI DRUŠTEV NA PODROČJU KMETIJSTVA V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 14. april 2021.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 69-2/2021

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE MLADINSKIH PROGRAMOV IN PROJEKTOV V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 14. april 2021.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 329-1/2021

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE DEJAVNOSTI TURISTIČNIH DRUŠTEV V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 14. april 2021.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 629-1/2021

JAVNI POZIV ZA SOFINANCIRANJE PRIREDITEV ZA LETO 2021

Rok za oddajo vloge: vloga za sofinanciranje prireditve je mogoče vložiti do 30. 11. 2021 oziroma do porabe proračunskih sredstev.

OPOZORILO: Javni poziv se izvaja na podlagi Pravilnika za sofinanciranje prireditev (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 2/15 in 3/17). Do dodelitve proračunskih sredstev po tem pravilniku ni upravičeno tisto društvo oziroma pravna oseba, ki so mu bila v tekočem letu za isti namen že odobrena sredstva iz drugih postavk proračuna občine ali drugega javnega razpisa (drugi odstavek 4. člena pravilnika), razen v primeru, da ima prireditev izrazit promocijski namen oziroma značaj.

Besedilo javnega poziva in vloga – obrazec, se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 69-3/2021

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV VETERANSKIH ORGANIZACIJ V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 14. april 2021.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12. 3. 2021
Številka: 129-1/2021

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE HUMANITARNIH IN SOCIALNIH PROGRAMOV IN PROJEKTOV V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 29. marec 2021.

POMEMBNO: V skladu s novim Pravilnikom o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sofinanciranju humanitarnih in socialnih programov in projektov v občini Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš št.: 13/2019 z dne 17. decembra 2019) vas posebej opozarjamo na tri spremenjene pogoje sofinanciranja, ki so navedeni spodaj:

- (1) imajo sedež društva v občini Mengeš ali imajo sedež društva izven občine Mengeš, vendar je med člani društva vsaj 15 občanov občine Mengeš s stalnim prebivališčem v občini Mengeš oziroma vsaj 15 uporabnikov programa ali projekta s stalnim prebivališčem v občini Mengeš;
- (2) imajo humanitarno, invalidsko ali socialno dejavnost opredeljeno v svojih aktih;
- (3) društva, ki imajo sedež izven občine Mengeš, lahko prijavijo največ tri programe ali projekte.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l. r.
Župan Občine Mengeš

Datum objave: 12.3.2021
Številka: 629-2/2021

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE JAVNIH KULTURNIH PROGRAMOV IN KULTURNIH PROJEKTOV DRUŠTVENE KULTURNE DEJAVNOSTI V OBČINI MENGEŠ ZA LETO 2021

Rok za oddajo vlog je 14. april 2021.

Besedilo javnega razpisa in razpisna dokumentacija se nahajata na spletni strani Občine Mengeš www.menges.si ali pa jo prevzamete v vložišču Občine Mengeš, Slovenska cesta 30, 1234 Mengeš.

Franc Jerič, l.r.
Župan Občine Mengeš

Ob materinskem dnevu čestitamo vsem materam.

Občankam in občanom voščimo vesele velikonočne praznike.

Franc Jerič – Lista za občino Mengeš

Vsaka mama je prava mama,
dana za srečo in na veselje.
Prava. In ena sama.
Za vse življenje.

(T. Parček)

Drage mame, vse dobro ob Vašem prazniku.
Hvala vam.

Spoštovani občani, ob bližajočih se velikonočnih praznikih vam želimo veliko božjega blagoslova, miru in veselja.

NAPOVEDNIK AIA – Mladinski center Mengeš: od od MARCA 2021 →

MLADINC zaradi pandemije COVID-19 program izvaja v skladu z aktualnimi vladnimi ukrepi

Na dogodke in dejavnosti se je treba predhodno prijaviti. Prijave in info na: drustvo.aia@gmail.com, fb drustvo aia, T: 070-732-070

KAJ SE DOGAJA

VIRTUALNA PREDAVANJA in DELAVNICE preko aplikacije ZOOM. O dogodkih vas bomo obveščali preko naše fb in spletne strani in portala Moja občina.

*virtualno predavanje **KAKŠNE SLUŽBE NAS ČAKAJO V PRIHODNOSTI**, v **petek, 12. 3., ob 18:00** (Društvo Leteča želva)

*virtualni dogodek: 5. podjetniški zajtrk **FINANČNI PRIJEMI ZA VSAKOGAR**, v **sredo, 17. 3., od 8:30 do 10:30** (AIA, GZS, Cene Štupar - Cilj)

*virtualno predavanje **POSTANI MAGNET ZA ZAPOSLOVALCE**, v **sredo, 17. 3., ob 18:00** (Andrej Pešec)

*virtualni dogodek: 6. podjetniški zajtrk **VZVODI PODPORNEGA OKOLJA ZA VAŠ USPEH**, v **sredo, 24. 3., od 8:30 do 10:30** (AIA, GZS, Cene Štupar - Cilj)

*virtualno predavanje **NEZNANA INDIJA – PLEMENSKI SEVEROVZHOD**, v **sredo, 24. 3., ob 18:00** (Zoran Furman)

*virtualno predavanje **KAKO POSLUŠATI IN SLIŠATI DRUGEGA (polno)** s pomočjo tehnik čuječnosti, v **sredo, 31. 3., ob 18:00** (Lucija Skok)

*virtualno predavanje **KAKO NEVTRALIZIRATI STRAH, NAJVEČJI STRUP ZA ČLOVEŠKO TELO**, v **sredo, 7. 4., ob 18:00** (Bogdan Rahten)

*virtualno predavanje **ISLANDIJA**, v **petek, 9. 4., ob 18:00** (Tina Škorjanc)

*virtualno predavanje **Z AVTOM PO UGANDI**, v **petek, 23. 4., ob 19:00** (Zoran Furman)

PLES in VADBA

POTEKA hibridno (ZOOM in v živo, v plesni dvorani in MC AIA):

* **HIP HOP**: malčki **ob sredah, od 17:00 do 18:00**; mlajši pionirji **v torek, od 17:00 do 18:00, v sredo, od 18:00 do 19:00**;

starejši pionirji **v torek in četrtek, od 18:00 do 19:00**; mladinci **v torek in četrtek, od 19:00 do 20:00**; članska skupina **četrtek, od 20:00 do 21:00** (Sanja Tomšič)

* **NIRVANA**: vsak **ponedeljek in sredo ob 20:00** (Maja Sršen)

* **PILATES**: **ob sredah, od 19:00 do 20:00** (Sanja Tomšič)

UČENJE IN SVETOVANJE

* **BREZPLAČNA UČNA POMOČ na daljavo** (zoom, skype ...): termin po dogovoru, od 10. leta dalje, za dijake in študente (Maša Povše idr.)

SERVIS KOLES

-popravilo in čiščenje koles
-rezervni deli

☎ 070 701 391

✉ marko.jeretina@gmail.com

Levčeva 9, 1234 Mengeš

SOS OBVESTILA

Tehnična in druga pomoč 26. 2. 2021 ob 10.32

Ob 10.30 je bila v stanovanju na Glavnem trgu v Mengšu onemogla oseba. Gasilci PGD Mengeš so ob prisotnosti policije s tehničnim posegom odprli balkonska vrata ter do prihoda reševalcev nudili pomoč občanki. Reševalci NMP Domžale so obolelo osebo prepeljali v bolnišnico.

Besedilo: Gasilci

Ime ali blagovna znamka Melodija Mengeš ima zanimivo zgodovino. Kdaj se je začela njena zgodba?

Takoj po drugi svetovni vojni, 25. maja 1946, je bila ustanovljena Tovarna glasbil Mengeš, po odloku Ljudske republike Slovenije. Ustanovili so jo z namenom izdelovanja različnih glasbenih inštrumentov. Sedež je bil na naslovu Mali Mengeš 11, ki se danes imenuje Trdinov trg 4. V Melodijo Mengeš se je tovarna preimenovala leta 1954.

Ali mogoče veste, zakaj so tovarno glasbil zgradili prav v Mengšu?

Žal ne. Mogoče bi vedel sokrajan Miha Beraus. Toda lahko iz naslednjih dejstev sklepam, da so bili v Mengšu dani vsi pogoji za organi-

75 let glasbenega ponosa Mengša

Da je Mengeš glasbeno mesto, dandanes odmeva po vsej Sloveniji in včasih zadoni tudi čez mejo. Zagotovo je temu precej prispevala včasih tovarna, danes delavnica in trgovina z imenom Melodija Mengeš. Družinsko podjetje vodi oče in direktor Ciril Burgar. Soproga in solastnica Vesna Razgoršek Burgar skrbi za prodajo in trgovino, sin Borut vodi proizvodnjo in servis harmonik, godal in brenkal, ter za strokovno pomoč strankam akademik Boštjan Dimnik. Vsi skupaj ohranjajo zven nekdanje Melodije s kakovostnimi harmonikami in storitvami, ki so plod domačega znanja in tradicije.

Vsaka harmonika je unikatna, neponovljiva

Za glasovnice se uporablja posebna smreka. Biti mora bela smreka, z gosto in počasno rastjo. Dobimo jo s Pokljuke in iz Kočevja. Zelo pomembno pa je tudi, kako je sušena in pripravljena za obdelavo.

zacijo tovrstne proizvodnje. Po vojni je prišlo do splošne nacionalizacije. Blizu je bila mizarska delavnica in z njo znanje obdelovanja lesa. Podobne delavnice so sicer so bile tudi v Celju in v Ljubljani ...

Izdelavo glasbil so organizirali v prostorih že obstoječe tovarne.

Prostori tovarne so bili na današnji lokaciji vsaj od leta 1870. Ta letnica je zapisana na portalu vhodnih vrat. In za temi zidovi so v preteklosti uspešno izdelovali slamnike in klobuke.

Melodija Mengeš je s pomočjo jugoslovanskega trga hitro rasla. Katera glasbila so izdelovali?

Na začetku so izdelovali klavirske harmonike, brenkala, kot so kitare, mandoline, tambure, godala, od violin do kontrabasa, orglice ter druga glasbila. Prvi izvoz smo naredili v Albanijo s 300.000 orglicami.

Koliko ljudi je Melodija zaposlovala, ko je bila na vrhuncu svoje rasti?

Melodija je imela v najboljših časih do 500 ljudi zaposlenih, ki so delali po dve izmeni. Prodajali smo po vsem svetu. Naši tuji trgi so bili Avstrija, Nemčija, Italija, Avstralija, Kanada, Amerika, povsod tam, kjer so živeli slovenski izseljenci.

Katero zanimivost bi izpostavili iz tistega časa?

Melodija Mengeš je veliko pozornost posvečala strokovnosti in zaposlenim. Zato je vzgajala svoj kader. Poklic glasbilar je v Sloveniji imela samo Melodija. Pogoji za posebno strokovno izobraževanje je bil narejena nižja glasbena šola in mizarska znanja. V prostorih današnje Pošte v Mengšu je bila včasih Obrtna šola. V tovarni pa so dijaki izvajali praktični del izobraževanja. Tako se je izučilo kar nekaj glasbilarjev in glasbilarik.

V Melodiji ste bili zaposleni že v njenih zlatih časih. Kakšna je bila vaša vloga in kako je prišlo do trenutka, ko ste postali njen lastnik?

V Melodiji sem bil od leta 1986 zaposlen kot tehnični direktor. Kmalu po osamosvojitvi Slovenije, leta 1995, je šlo podjetje v stečaj. Do zaprtja je prišlo zaradi izgube južnih trgov.

Stečajni upravitelj je imel nalogo, da zapre podjetje, a naročila so še kar prihajala. Zato sem po njegovem priporočilu nadaljeval proizvodnjo v manjšem obsegu. Začeli smo spet izdelovati harmonike, tako klavirske kot diatonične. Na začetku smo bili štirje zaposleni. Danes pa nas je pet.

Kako se je obseg proizvodnje spremenil glede na včasih?

Včasih smo na mesec naredili več kot 3000 kitar in 200 do 250 harmonik. Danes pa proizvajamo samo harmonike in bi lahko naredili do 200 na letni ravni.

Pri vas pa ne poteka samo proizvodnja, ampak imate tudi druge podporne dejavnosti s področja glasbil.

Imamo servis za harmonike, godala in brenkala, citre, ki ga vodi sin Borut. Od leta 2010 pa imamo tudi trgovino glasbil. Takrat smo prostore kupili od Občine. V trgovini, za katero skrbi soproga Vesna, danes prodajamo skoraj vse inštrumente.

Znani ste po harmonikah. Katere so prednosti pri vas narejenih harmonik in koliko stanejo?

Prodajamo le harmonike narejene pri nas. V Sloveniji smo edini, ki delamo vse sestavne dele sami, od mehu, lesenih elementov, mehanike. Uporabljamo izključno slovenske materiale, lastno znanje in ročne spretnosti. Vsaka harmonika je unikatna, neponovljiva. Naše harmonike imajo prepoznaven slovenski melos in tudi uglašene so bolj na široko, na toplo. Sicer pa predstavljajo zgornji ka-

"V trgovini, za katero skrbi soproga Vesna, danes prodajamo skoraj vse inštrumente."

Borut Bugar vodi servis in proizvodnjo harmonik

kovostni razred. Bistveno boljše so kot italijanske, ki so pri nas najbolj pogoste, predvsem pri izbiri lesa. Cena naše diatonične harmonike je od 3.000 do 4.500 EUR. Po diatoničnih je bistveno več povpraševanja od klavirskih.

Smo še vedno v času razcvetene epidemije koronavirusa. Kako spremenjeno stanje v družbi in gospodarstvu vpliva na vaš posel?

Ker imamo zelo dobro utečeno spletno trgovino, je veliko naročil preko spleta. Celoten promet pa je manjši kot prejšnja leta. Toda ljudje imajo radi glasbo. Zato smo redno delali vsak dan. Spletna trgovina je skoz in skoz na voljo. Tudi servis deluje, a je težko, ker je pri popravilu glasbil vseeno zelo pomemben osebni stik.

Pohvalili ste spletno naročanje. Ali menite, da se bo po normalizaciji stanja spletna trgovina ohranila?

Seveda. Število naročil preko spleta se povečuje. Sploh je takšen način prodaje zanimiv za cenejša glasbila, kitare, električne klavirje. Pri harmonikah pa je drugače. Večina želi instrument prijeto v roke in ga preizkusiti. Kar je danes zaradi omejitev težko. Sicer pa so spletni prodajni hit orglice in klarineti.

Nakup glasbila v živo pa se mi zdi vseeno malce drugačen od nakupa po spletu. Kje so najbolj opazne razlike?

Razlike so pri strukturi in načinu nakupa. Razlika je najbolj očitna pri nakupu harmonike ali klasičnega instrumenta. Sam nakup je pri Slovencih, lahko rečem, že tradicionalni obred. Včasih je kupec ob nakupu s seboj

Kupci harmonike so zahtevni, a veseli ljudje, ki jim glasba in glasbilo samo veliko pomeni

Fizična trgovina je še vedno prvi in najbolj pomemben prodajni kanal

prinesel salamo in liter cvička. A to se dogaja še danes. Seveda pri tradicionalnih, starejših glasbenikih. Po nakupu pa nam tudi mlajši večkrat pošljejo slike ali posnetek svojega igranja ali učenja s harmoniko. Pri klasičnih inštrumentih je pomembno znanje in dobro poznavanje inštrumenta. Ter seveda igranje le-tega. Za to pri nas skrbi Boštjan Dimnik, akademski klarinetist in dirigent. Celotno prodajo in nabavo pa ureja žena Vesna Razgoršek Burgar.

Zakaj takšna navezanost na tradicijo pri nakupu harmonike?

Kupci harmonike so zahtevni, a veseli ljudje, ki jim glasba in glasbilo samo veliko pomeni. Harmonika pa bo na koncu ostala v družini zagotovo še nekaj rodov.

Kakšen odnos imate do blagovne znamke oziroma imena Melodija Mengeš?

Ker sem Mengšan, mi je pomembno, da se je ime Melodija kot blagovna znamka ohranila. Tudi v tujini Mengeš kot kraj ni poznan, a je Melodija Mengeš znana daleč naokrog, saj je bila nekoč druga največja tovarna inštrumentov v Evropi. Ime se je obdržalo in smo ponosni nanj. Še posebej, ko Melodijo povezujemo z Mengšem.

Naredili ste že veliko harmonik in pokazali ste mi knjigo, v kateri so zabeležene skoraj vse. Kateri so najbolj znani glasbeniki, ki igrajo na vaše harmonike?

Z našimi harmonikami je igral Lojze Slak, Franc Mihelič, tudi Avseniki, ljudski godec Franc Flere in drugi.

"Danes proizvajamo samo harmonike."

Kakšno pa je vaše sodelovanje z mengeškimi glasbeniki, društvi in institucijami v Mengšu?

Dobro sodelujemo z Mengeško godbo, Turističnim društvom, Folklori smo dali v uporabo diatonično harmoniko. Sodelujemo tudi z enim od najbolj znanih mengeških glasbenikov, Janezom Perom. Zelo veliko nam pomenijo dobri medsosedski odnosi. Včasih nas pridejo obiskat tudi otroci iz osnovne šole in mengeškega vrtca. Oni zapojejo, mi pa zaigramo. Želeli pa bi si tudi kakšen obisk iz Glasbene šole v Mengšu.

Kaj vam pri vašem delu pomeni največji izživ?

Narediti kakovostno glasbilo in ga prodati glasbeniku, ki bo z njim osrečeval sebe in druge.

Postali ste družinsko podjetje, ki gleda vnaprej. Kakšni so vaši načrti?

Želeli bi odpreti novo trgovino na Gorenjskem in eno v Avstriji. Fizična trgovina je še vedno prvi in najbolj pomemben prodajni kanal na področju prodaje glasbil. Ljudje velikokrat pridejo pogledat glasbilo v živo in nato kupijo preko spleta. Prav mladi na prvo mesto postavljajo spletne nakupe.

Besedilo in foto: V. E.

"Dobro sodelujemo z Mengeško godbo, Turističnim društvom, Folkloro ..."

Zgodovina Melodije Mengeš

Prvotna tovarna slamnikov in klobukov, Stemberger & Mellitzer, leta 1930

V Jugoslaviji in tudi Sloveniji pred letom 1946 ni bilo podjetja, ki bi tovarniško izdelovalo glasbene inštrumente. Z določbo Ministrstva za industrijo in rudarstvo LRS v Ljubljani, 25. maja 1946 št. I/P 2571-46 je bila z namenom načrtnega in samostojnega izdelovanja lasbil – inštrumentov, ustanovljena državna tovarna glasbil s sedežem v malem Mengšu 11, Tovarna glasbil Mengeš.

Novo ime, Melodija Mengeš pa je tovarna dobila 6. decembra 1954. Z odločbo zvezne uprave za izvajanje v Beogradu, pod št. 674 z dne 15. april 1955, je bilo zaščiteno ime in znak lira vpisano v register pod št. 13368. Zaščitena oblika: lira na belem in črnem polju ter napis Melodija Mengeš. Tovarna je v najboljših časih zaposlovala 480 ljudi.

Izdelovanje harmonik v Melodiji Mengeš leta 1953

Razstava instrumentov na sejmu

Varstveni znak
Tovarne glasbenih instrumentov »Melodija« v Mengšu

Različni zaščiteni logotipi Melodije

Melodija Mengeš je začela izdelovati harmonike leta 1947. Prav tako so izdelovali kitare, violine, viole, violončela, kontrabase, mandoline, bisernice, bugarije, brače, bobne, orglice, ozvočenja in ojačevalce.

Za potrebe Melodije je Mengeška obrtna šola izvajala program vajeništva za poklic glasbilarja. Od leta 1948 do 1964 se je izučilo 42 glasbilarjev (med njimi pet deklet).

Leta 1971 so začeli izdelovati diatonične harmonike pod imenom Planinka. Bile so zelo kakovostne in za tisti čas revolucionarne. Izdelane so bile iz resonančnega lesa in prevlečene z celuloidom v rdeči ali sivi barvi. Leta 1974 so naredili tako imenovano lese-no diatonično harmoniko. Izdelal jo je Milan Šutar. Prepoznavni znak za to harmoniko, v podobi pastirčka (dva pastirja in med njima Triglav), je zrisal in oblikoval Fran Ravnikar. Oba sta bila takrat zaposlena v Melodiji Mengeš.

Dandanes Melodija še vedno izdeluje harmonike in vse njene sestavne dele: lesene elemente, prim, bas, greben, okvirje, mehove, kovinske dele izdelamo sami prim in bas mehaniko. Harmonike uglasijo in pripravijo za vsako stranko posebej. Po sami zasnovi, fizikalni in tehnični konstrukciji se niso kaj veliko spremenile. Spremenil pa so se uporabljeni materiali, raznolikost ter velika izbira modelov kot tudi zunanji videz glasbila.

Stari mengeški grad naj bi propadel konec 15. stoletja. Zadnji ostanki so bili zidovi grajske kapele sv. Lovrenca, katerih sledove sem zaman iskal.

Razgled na vzhodni del Mengša proti Kamniku

Po poti imena Mengeš

V različnih zgodovinskih virih se Mengeš omenja od 10. do 12. stoletja. Graščina in naselje pod njim naj bi dobila ime po poganskem vitezu Mengu. Ime Mengeš oziroma nemško ime Mannsburg, pa verjetno izhaja iz nemških imen Meingo, Mengoz ali Megingoz. Prva omemba gradu Mengosburg je iz leta 1154, v povezavi z mengeškim vitezom Ditrikom de Meingosburg. To letnico so zapisali tudi na spominski plošči ob ostankih gradu na grajskem griču ob Gobavici, ki se dviga nad Mengšem.

Spominska tabla, ki kaže na izvor Mengša

Vsem na očeh pa tako skrit hrib nad Mengšem sramežljivo skriva veliko skrivnosti in je neposredno povezan s krajem. Zato sem se odločil, da grem po poteh izvora imena in zgodovinskega zapisa Mengša. Moja pot se je začela pred obnovljenim in posodobljenim dvomostovjem čez Pšato, ki s svojo arhitekturo simbolno združuje sedanost in zgodovino kraja. Malo naprej je Spodnji, Novi ali med domačini znan Staretov grad, ki kljub starosti, ki mu ni prizanesla, kaže svojo nekdanjo lepoto tako na glavni stavbi kot pomožnih objektih. Ob njem sem zavil na neurejeno pot strmo navzgor, mimo s soncem obsijanega previsa skal. In na vrhu prišel do evharističnega križa, ki je viden daleč naokrog, še posebno, ko je svečano osvetljen vsak konec leta. Prvotno je bil postavljen v spomin evharističnega kongresa v Ljubljani leta 1935. Današnja obliko pa je dobil pred 25 leti.

Po urejeni poti sem se povzpел do vrha grajskega griča. Pogled na obnovljeno

kamnito skulpturo, ki predstavlja del grajskega stolpa, ne razočara. Zelo enostavno si je predstavljati, kako je včasih nad dolino zrl grajski stolp, kako se je po griču raztezalo obzidje in obrambni jarki. Grad Mengeš ni bil nikoli slikovno upodobljen. Obstaja le topografska skica arhitekta Petra Fisterja iz leta 1967. Omenja dva platoja obkrožena z obrambnimi jarki, ostanke zidovja in na južnem delu razvaline cerkvice sv. Lovrenca. Od vsega tega je ostala le kamnita skulptura in čudovit razgled nad Mengšem skozi neolisteno golo vejevje. Pot nazaj v dolino pa je bila idilična in me je nagradila na drugačen način. Zatišne lege griča nudijo neverjetno spomladansko idilo trobentic, telohov, zvončkov in drugih zgodnjih cvetlic. Le korak iz mesta je nekaj najlepšega, kar nudi narava po pusti zimi. Ob sprehodu po zaplatah cvetja me prešine, kako lep je svet, kako lep je Mengeš s svojimi skrivnimi kotički.

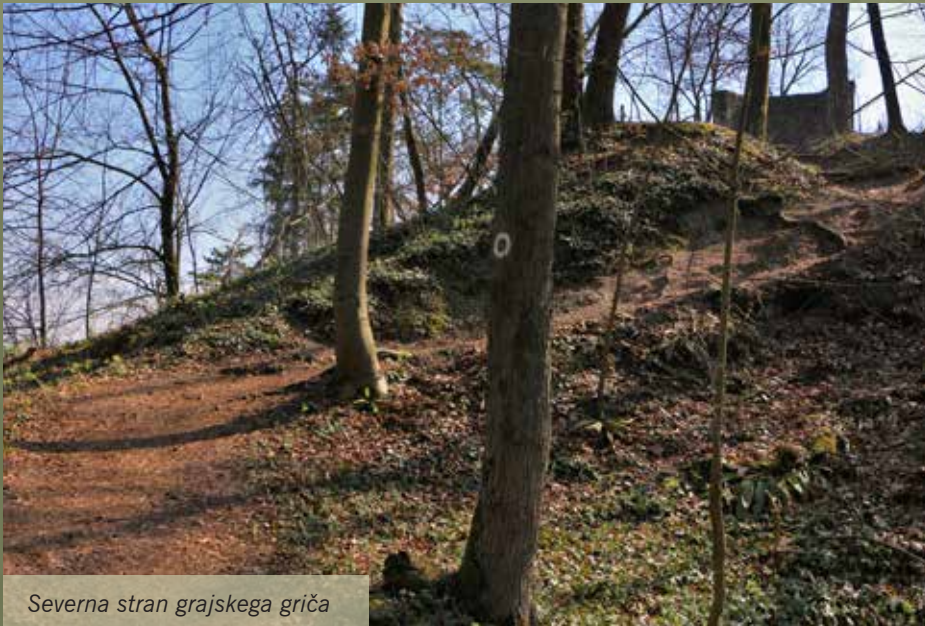
Besedilo in foto: E.V.

Urejena in varovana pot do grajskega griča

Evharistični križ in mimo njega razgled na južni del Mengša ter Loko

Severna stran grajskega griča

Spomladanske cvetoče zaplate

Trobentice na Mengeškem griču

Cegvenški bajer se nahaja ob vznožju Rašiškega pogorja na plasti ilovice, ki so jo že od leta 1820 uporabljali za izdelavo opeke

V letu 2021 je krovno sporočilo svetovnega dneva mokrišč voda, mokrišča in življenje

V občini Mengeš imamo tri mokrišča, Planik, (Phliški) Koseški in Cegvenški bajer, ki so skozi vsa tri krovna sporočila svetovnega dneva mokrišč opisana v knjižici Živahno življenje mokrišč. Avtorici, Dušica Kunaver in Urška Vahtar, sta mokrišča od Trzina do Medvod predstavili tudi skozi ljudska izročila rastlinskega in živalskega sveta, ljudsko medicino in z opisom vseh treh mokrišč, ki jih imamo v občini Mengeš.

Na območju med Trzinom in Medvodami ni več velikih močvirij, saj jih je človek nenehno krčil. Danes so se tako pri nas kot tudi drugje ohranila le manjša močvirja, kot so barje, bajerji, blatni bregovi rek, mlake, zamočvirjeni gozdovi, jarki, blatni travniki, ribniki, mrtvi rokavi rek in druga mokrišča. V knjižici Živahno življenje mokrišč je

Mokrišča so območja z redno zadostno poplavljenjo površinsko ali podzemno vodo, ki rastlinam in živalim omogoča rast in razmnoževanje

opisanih šest mokrišč, Frnihtov bajer v občini Trzin, Planik, (Phliški) Koseški in Cegvenški bajer v občini Mengeš, Hraški bajer v občini Medvode in potok Poljšak v občini Vodice.

Kaj so mokrišča?

Mokrišča so območja z redno zadostno poplavljenjo površinsko ali podzemno vodo, ki rastlinam in živalim omogoča rast in razmnoževanje. Pozimi so mokrišča vkovana v led, spomladi jih prekrijejo rumene kalužnice, poleti pa na njih cveti pisano cvetje.

Mokrišča so del narave in so ali naravnega ali umetnega nastanka. Voda na območju mokrišč

je lahko tekoča ali stoječa, prisotna vse leto ali pa le ob določenih obdobjih.

Rastline v mokriščih

V knjižici Živahno življenje mokrišč so našteje naslednje rastline v mokriščih: navadni trs, rogoza, ločje, vodna praprotnica, šaši, preslice, vodna perunika, močvirska špajka, kolmež, velik zvonček, močvirska preslica in beli lokvanj. Posebej je predstavljeno močvirsko ločje, ki je naraven čistilec vode ter ljudsko izročilo povezano z belim lokvanjem, peruniko, vodno zlatico in praprotni ter zdravilne rastline v močvirjih. Med slednjimi so našteje zlata rozga, špajka, čemaž,

Mokrišča nas varujejo pred poplavami in sušo ter so pomembna za prečiščevanje pitne vode, kroženje in zadrževanje vode ter vzdrževanje lokalne mikroklimе.

vodna kreša, posebej pa je predstavljena vrba. V nadaljevanju so predstavljeni pomeni rastlin v ljudskem izročilu.

Lokvanj

Ljudsko pripovedništvo o belem lokvanju pravi: »Če dekle utrga lokvanj pred kresnim dnevom in ga med kresom nosi na glavi, se bo kmalu poročilo in imelo otroke.«

Beli lokvanj je tudi ena od rastlin, ki jih je štajerska gospodinja dala v čarodejni kuc-kruh, božični obredni kruh, ki ga je družina jedla na tešče na božično jutro. Kruh je prinašal zdravje in srečo.

Perunika

Perunika spominja na poganskega boga Peruna, boga strele.

Vodna zlatica

Vodna zlatica je pomagala do uspešne kupčije in bogastva, za uspešno kupčijo si je bilo treba na levo stran suknjiča na poti na sejem pripeti tri vodne zlatice.

Praprot

Praprot je sveta rastlina starih Slovanov in ima čarodejno moč, saj kjer raste, še hudič nima moči. Po ljudskem izročilu praprot odvrta hudo in prinaša dobro.

Kdor pa si je v kresni noči nevede in nehote nabral v čevelj praprotovo seme, je lahko postal neviden in razumel govorico živali.

Močvirske trave

Kadar ni bilo žime, so močvirske trave služile za ležišče.

Navaden trs

Navaden trs je bil pomemben element ljudskega gradbeništva, tako za krepitev ometov na stenah in stropih hiš kot za toplotno izolacijo. Pogosto so se votla stebala uporabljala tudi za glasbila.

Vrba kot uporabna in zdravilna rastlina

Veje so uporabljali za pletenje košar. Lubje so uporabljali za strojenje usnja in barvanje lanenega platna. Les so uporabljali za izdelavo vžigalic in furnirja. Rogovila je slovela kot bajalica, saj se je, seveda v pravih rokah, z njo našlo vodo.

Živali v mokriščih

Rastline v mokriščih predstavljajo življenjski prostor številnim živalim, med njimi so žabe, komarji, kačji pastirji, kača, siva gos, bela štorcklja in čaplja.

Siva gos

Siva gos je selivka, ki leti v jati oblikovani v črko V, saj s tem zmanjšuje zračni upor. Če gos zboli ali omaga, jo na poti proti zemlji pospremita dve gosi in sta z njo, dokler ponovno ne vzleti ali umre.

Bela štorcklja

Tudi bela štorcklja je ptica selivka, ki vsako leto odleti v Afriko, kje prezimi in se aprila vrne v

Bela štorcklja je v naših krajih izredno dobrodošla in zanjo veljajo posebni, nenapisani zakoni kot za lastovico

Čapljo pogosto imenujejo tudi močvirnik in jo lahko pogosto srečamo v krajih od Trzina do Medvod

staro gnezdo. V naših krajih je izredno dobrodošla in zanjo veljajo posebni, nenapisani zakoni kot za lastovico. Po ljudskem izročilu je največja zasluga štorcklje, da prinaša otroke.

Čaplja

Čapljo pogosto imenujejo tudi močvirnik in jo lahko pogosto srečamo v krajih od Trzina do Medvod. Čaplja gnezdi visoko med vejami dreves ob robu močvirnatnega travnika ali potoka. V preteklosti so jo preganjali, saj tako kot ribiči lovi ribe.

Žaba in tradicija

V knjižici Živahno življenje mokrišč je zapisano izročilo: »Če zelena rega pleza navzgor, bo lepo vreme, če zelena rega leze v vodo, bo dež.«

Komar in tradicija

V knjižici Živahno življenje mokrišč je zapisano izročilo: »Če vidiš prosinca komarje igrati, treba je s senom prav varčno ravnat.«

Mokrišča v občini Mengeš

Planik

Mokrišče Planik je zamočvirjenja kraška uvala, bogata s številnimi redkimi rastlinami in živali.

Med njimi so metulj travniški postavnež, rak, hrošč, kačji pastir in netopir ter orhideje Loeselove grezovke, okroglostne in dolgolostne rosike.

Phlišli ali Koseški bajer

Bajer je nastal, ko so prenehali kopati glino. Mokrišča se nahajajo ob bajerju in predstavljajo življenjski prostor kačjim pastirjem, rjavim žabicam in krastačam. Na Phliškem ali Koseškem bajerju se izvaja tudi športni ribolov.

Cegvenški bajer

Bajer se nahaja ob vznožju Rašiškega pogorja na plasti ilovice, ki so jo že od leta 1820 uporabljali za izdelavo opeke. Po zaprtju opekarne je nastal bajer, ki skupaj s »Farovškim stanom« in »Dobro gorico« ustvarja mokrišče, ki je življenjski prostor za ptice, vodne in obvodne živali ter rastline.

Besedilo in foto: Tina Drolc

Vir: povzeto po knjižici Kunaver D., Vahtar U., Živahno življenje mokrišč: ljudske zgodbe naših mokrišč: v ljudski dediščini od Trzina, Mengša, Vodice do Medvod. 2020.

Knjižica je nastala v projektu LAS »Zgodbe naših mokrišč«.

Občina Mengeš

TD Dobeno za materinski dan

Čeprav so »koronske novice« malo ublažile pritisk na prebivalstvo in je vlada malo popustila vajeti, je zbiranje večjega števila ljudi (več kot 10 oseb) še vedno prepovedano in so zato vsakršne prireditve še vedno onemogočene, pa še tretji val nam obetajo, obogaten z različnimi novimi sevi, angleški, južnoafriški, brazilski in upajmo, da kakšen naslednji ne dobi imena po naši lepi deželi ...

Otrok v materinem naročju in njenem srcu

Naš projekt za Prešernov dan, »Ah ta kulturni dan«, ki smo ga letos prvič izvedli na drugačen način, je izredno uspel. Video predstava po scenariju in v režiji Mete Selan je požela resnično mnogo pohval in spodbud tudi onkraj občinskih meja, saj si je na različnih portalih predstavo ogledalo blizu 3000 gledalcev in nekateri so povedali, da tudi večkrat.

Tudi naš župan g. Jerič je bil navdušen nad predstavo in nam izrazil priznanje. Zato se je naša »kulturnica« odločila za nov projekt, da na video način pripravimo tudi predstavo našim mamam, za materinski dan 25. marca.

Video predstava za praznovanje materinskega dne bo krajša od predstave za kulturni praznik, pribl. 10–15 minut, katere glavni akterji bodo otroci s sporočili svojim mamam. Planirano je, da bodo vse hiše na Dobenu v poštne nabiralnike dobile čestitko za njihov praznik, kot tudi vabilo z navedeno povezavo za ogled virtualne predstave za praznik naših mam.

Verjamemo, da vse mame (in babice) zaslužijo zahvalo za njihovo vsakodnevno skrb in trud, zato bo ta video prispevek posvečen njim kot drobna pozornost in naj vedo, da jih imamo radi.

Besedilo in foto: Tone Vidrgar

Marijino oznanenje - katedrala v Madridu

Materinski dan je neformalen praznik posvečen materam. Praznovanje materinskega dne izvira iz ZDA, kjer ga praznujejo od leta 1910, v Evropo je navada prišla po prvi svetovni vojni, vendar ob različnih datumih. Sprva je bil določen 15. maj, potem pa prestavljen na 25. marec. V Sloveniji se po drugi svetovni vojni materinski dan zaradi praznovanja 8. marca, dneva žena, praviloma ni praznoval, danes pa je spet v veljavi in se praznuje na isti dan kot Marijino oznanenje.

Epidemija nekoliko drugače

Leto 2020 in očitno še tudi 2021 si bomo zapomnili kot še nobeno v naši novi dobi, saj smo spoznali, da nismo vladarji sveta, ampak je to lahko čisto majhen z očmi neviden virus, ki nam spremeni mišljenje, način življenja in celo naš odnos do soljudi in narave. Če se je človek poglobil v vse izzive globalizacije, je lahko že dolgo nazaj spoznal, da tako, kot je, ne bo šlo v nedogled. Svet je s pretiranimi potovanji, mešanjem ljudstva, postal majhen, počasi premajhen za vsa živa bitja. Kako se bo in se je narava uprla, je nazorno pokazal virus s špansko gripo v začetku 20. stoletja, pozneje s Sarsi, ebolo, ptičjo gripo do covid-19. Verjetno pa je to šele začetek nekega procesa. Čeprav je danes tehnologija zdravstva in farmacije na najvišji ravni v človeški zgodovini, je vprašanje, ali se bo človeštvo uspelo ubraniti vsem izzivom, ki jih bo pred nas postavila narava. Ne bo nobenega vprašanja sprejeti ali ne sprejeti, to bo samo dejstvo. Zakaj pišem te vrstice – predvsem zato, da si osvetlimo tudi naše zavedanje, kako smo sami v odnosu do vseh danostih, ki nam jih daje narava.

Vsako leto od nekako leta 1994 smo tako v okviru lovcev, turistov, občine in drugih društev organizirali čistilne akcije. V letu 2019 je že prevladovalo mnenje, da smeti v naravi ni več veliko in da se ljudje odgovorno vedejo in pospravijo za seboj. Toda sedaj pa lahko opazimo, da ni več tako.

Pristojni v zdravstvu so nas opozarjali, da naj se čim več gibljemo v naravi, gozdu. To dejstvo so mnogi vzeli čisto zares, kar je po svoje prav. Toda tu se deloma končuje pozitivna stran, če pogledamo, kakšne posledice je ob odnosu nekaterih to pravilo naredilo v naravi. Predvsem si nekateri razlagajo, da lahko hodijo po naravi tako rečeno »počez« čez gozd, travnike, polja. Ob tem nekaterim ni odveč odvreči plastenko ali »piksno« z energetskim napitkom, kjer se pač izteče njena vsebina. Druga zgodba je vpliv na divjad, ki si predvsem želi miru, da prihrani čim več energije do spomladanskih mesecev in da ob tem ne dela škode na mladju in podrastu.

V našem lovišču imamo več lovskih opazovalnic, kjer lahko varno odstrelimo predpisano število divjadi. Največkrat so to postavljene na dovolj odročnih krajih, vendar jih je sedaj predvsem mladina »prepoznala« za idealno skrivališče za zbiranje. Sam sem imel priložnost, da sem ob čakanju na lisice imel obisk na opazovalnici vsaj šest oseb. Pa bi to človek še prenesel, saj ni pametno ostro nastopati proti mladini, vendar pa ostaja dejstvo, da za njimi ostajajo kupi smeti, tako na opazovalnicah kot tudi okoli nje.

V gozdu okoli Stana, Topolskega hriba, Trzinske jame smo obhodili našli prave tabore, ki so služili skrivanju in kršenju pravila zbiranja več oseb. Morda apel ob tem zapisu – vsaj toliko bodi uvideven in pospravi za seboj.

Morda pa nas je tako člane kot mene osebno najbolj prizadel naslednji dogodek. Na Dobenem na odročnem kraju smo lovci imeli postavljeno avtomatsko privabljalno krmišče, solnico in premično prežo. Namen krmišča je bil, da predvsem divje prašiče držimo na krmišču, da ne delajo škode na drugih površinah. Pa tudi jazbecev, šakala in druge divjadi. To krmišče je našla družina iz Dobenega: oče, mati in dva otroka. Družno so porušili in uničevali vse od krmilnika, solnice do preže. Čeprav neradi, smo morali vso zadevo prijaviti na Policijsko postajo. Vprašajmo pa se, kakšen zgled sta dala starša svojim otrokom? Tako smo pri zadevi, ki sem jo omenil, da ni vse naše in da hoja po gozdu, poljih zahteva naš odnos, da hodimo le po utečenih in javnih poteh.

Morda lahko naredimo v prihodnjih mesecih kaj pozitivnega vsi, ki imamo radi naravo. Dajmo, ob sprehodih v naravo, vzemimo s seboj vrečko in poberimo smeti. Narava nam bo hvaležna. Morda akcijo lahko nadgradimo, da fotografiramo tako najdišče, kot tudi »zbir«, ki smo ga prinesli iz narave. Večja najdišča divjih odlagalšč pa le javimo na občino, da bodo poskrbeli za njih. Predvsem pa naj nas ne bo strah, da prijavimo neodgovorne za tako ničvredno početje!

Besedilo in foto: Jože Vahtar, starešina LD Mengeš

Z roko v roki, nov projekt preko Lokalne akcijske skupine LAS Za mesto in vas

V občini Mengeš je od septembra 2019 pa do decembra 2020 potekal projekt Krekovo središče 2 v izvedbi Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje (IAT), Zavoda Medgeneracijsko središče Komenda (ZMSK) Fizioterapije Reven in Društva AIA – Mladinski center Mengeš. Vaši občani so imeli možnost brezplačno koristiti aktivnost »babi servis« (občasno varovanje otrok s strani mlajših upokojenk), dnevno bivanje za starejše v Krekovem središču v Komendi. V Mengešu sta se ustanovili dve medgeneracijski skupini za kakovostno staranje, katerih redna tedenska srečanja preprečujejo osamljenost starejših ljudi in pomagajo z lepo pogovorno kulturo vzpostavljati in vzdrževati lepše medgeneracijske odnose.

Preko Lokalne akcijske skupine LAS Za mesto in vas (sofinancira EU in Republika Slovenija) bomo od januarja 2021 pa do aprila 2022 navzoči v vaši lokalni skupnosti z novim projektom Z roko v roki, ki nadgrajuje dosedanje dejavnosti z vrsto medgeneracijskih srečanj in usposabljanj. Z njimi bomo povezali starejše in mlade ter obenem prispevali h krepitvi lokalne zavesti.

Prenos kulturne dediščine

Je aktivnost, pri kateri bodo starejši mentorji na mlade prenašali poznavanje zanimivih primerov lokalne kulturne dediščine: obrti, običajev, znamenitih osebnosti ipd., zato vabimo v prvi fazi vse tiste starejše, ki so jim te vsebine blizu in pogrešajo oziroma si želijo druženja z mladimi, naj pišejo na elektronski naslov viktorija.drolec@zmsk.si ali pokličejo na telefon 040 842 776. Nudili jim bomo usposabljanje za medgeneracijski prenos kulturne dediščine, ki bo potekalo v treh delavnicah po tri ure, kjer bo možno spoznati metodologijo prenosa znanj, specifične dela z mladimi, delovno etiko in prenos domovinske in lokalne zavesti mlajšim generacijam. V drugi fazi projekta pa bomo nagovorili mlade.

Učenje napredne rabe informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT)

Pri učenju napredne rabe informacijsko komunikacijske tehnologije bodo mladi starejše učili uporabljati pametne telefone, tablice, računalnike. Pri tej aktivnosti pa v prvem koraku vabimo dijake, študente, skratka tiste mlade, ki bi želeli starejšim posredovati svoje znanje IKT, najprej na krajše usposabljanje (seznanitev s posebnostmi starejše populacije in posredovanje svojega znanja in veščin starejši populaciji), da se prijavijo na elektronski naslov viktorija.drolec@zmsk.si ali na telefon 040 842 776. Za svoje poučevanje bodo finančno nagrajeni, medtem ko bo tečaj za starejše brezplačen.

Lokalna info točka

Za vse generacije bo na voljo tako otrokom – tudi kot Unicefova

varna točka, kjer lahko otroci najdejo varen prostor za nasvet v stiski ali zaščito – kot tudi starejšim, kamor se bodo lahko obrnili za informacije, po nasvete, če bodo v težavah, kot so na primer: nasvet za primer nasilja nad starejšimi; osebam, ki niso IKT pismene bo pomagala do informacij (dostop do podatkov GURS, e-naročanje pri zdravnikih ipd.), konkretni nasveti družinskim oskrbovalcem, ki doma oskrbujejo obnemoglega svojca. Telefonska številka infotočke je 064 299 599.

Besedilo: Viktorija Drolec, projektna vodja

Knjige, pust, Prešeren in še kaj ...

Mesec februar je bil v skupini Metulji iz Enote Gobica v znamenju knjige. Vsak otrok je prinesel v vrtec svojo najljubšo knjigo, ki smo jo prebirali v jutranjem krogu. Velikokrat pa smo pravljicne junake, ki so nas spremljali v zgodbah, tudi narisali. Tako smo spoznali Pepelko, malo pošast Mici, Korenčkovo torto, Rdečo kapico in številne druge. Knjige so za otroke, že od njihovega prvega leta, zelo pomembne, tako za bogatenje besednega zaklada, govor in slušno pozornost. V naši skupini se tega zelo zavedamo, zato nas knjige spremljajo skozi celo leto.

Maškare v skupini Metulji

V tem mesecu smo se vključili tudi v natečaj »Spodbujamo prijateljstvo«. Tema je v današnjem času za otroke še kako pomembna. Namreč otroci potrebujejo druženje s sovrstniki, potrebujejo prijatelje, spontano igro, igranje vlog ... Tako smo nekaj časa namenili tudi pogovoru o prijateljstvu, kdo je prijatelj, kako se obnašajo prijatelji drug do drugega in kako pomembno je imeti prijatelja, na katerega se lahko zanesesh. V okviru projekta smo iz fimo mase izdelali roke vsakega otroka, ki so jih otroci pobarvali z izbranimi barvami; vse skupaj pa sestavili v skulpturo, ki ponazarja tkanje prijateljskih vezi oz. skupaj zmoremo vse. Seveda pa nismo pozabili na našega največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Spoznali smo himno, se pogovarjali

Portret dr. Franceta Prešerna

Skulptura
"Spodbujamo
prijateljstvo"

o tem, kaj je himna, spoznali njegovo rojstno hišo in njegovo življenje. Ker so ga klicali dr. Fig in to so si otroci najbolj zapomnili, smo se v vrtcu posladkali tudi s figami. Otroci pa so narisali tudi portret Prešerna z ogljem. Seveda pa smo tudi bili malce norčavi. Za en dan smo se na pustni torek prelevili v pravljичne junake, od Pikapolone, čarovnice, Sneguljčice, dinozavra, Harryja Potterja in številnih drugih. V igralnici smo priredili pustni ples in se posladkali s krofi.

Na vrata pa počasi že trka pomlad, zato nas čaka narava, ki se prebuja in veliko sprehodov po bližnji okolici. Mengeš namreč s svojo čudovito naravo ponuja neusahljive vire za izvajanje raznolikih dnevnih izletov.

Besedilo in foto: Mojca Zupančič

Tudi veterani vojne za Slovenijo pomagali ob potresu na Hrvaškem

Že pred novim letom je med veterani vojne za Slovenijo stekla akcija zbiranja pomoči prizadetim ob zadnjem potresu v Petrinji in Sisku na Hrvaškem. Vsako območno združenje je pomagalo po svojih močeh. Tudi v OZVVS Domžale smo donirali del sredstev, iz katerih se je nabavil bivalni kontejner.

Bivalnik pripravljen na pot na Hrvaško

V dogovoru s hrvaško veteransko organizacijo je prejemnik bivalnika postal hrvaški vojni veterani slovenskega rodu Miran Kobale iz Rogatca, ki mu je bila v lanskem potresu popolnoma uničena stanovanjska hiša na območju Siska.

Bivalnik stoji tik ob slovenski meji v kraju Hum na Sotli. Občina Hum na Sotli mu je z ustreznim zemljiščem in še dodatno nadgradnjo bivalnika tudi izdatno pomagala.

Miran, ki je tudi vojni invalid, je zelo vesel pomoči, saj je sedaj veliko bliže materi in sestri, ki živita v bližnjem Rogatcu.

Besedilo in foto: J. Gregorič

OBVESTILO

Po zadnjem koronskem zakonu PKP8 so solidarnostnega dodatka v enkratnem znesku 150,00 evra deležni tudi vojni veterani. V izogib temu, da bi se posamezniki prehitro veselili prejemka (in posledično skrbi, kam vložiti?), je treba poudariti, da so le-tega deležni samo tisti vojni veterani, ki jim je veteranski dodatek edini prejemek.

Janez Gregorič, OZVVS Domžale

Se kdaj vprašamo, kako se organi znotraj našega telesa pogovarjajo med seboj?

Odgovore na ta vprašanja smo iskali na Zoom predavanju v Društvu AIA, 3. februarja ob 18. uri, ko smo se pogovarjali o hormonskem sistemu. Bilo nas je skoraj 60. Predavala je Mateja Kržin, naturopatinja in učiteljica joge.

Hormoni govorijo telesu, kako naj diha, kako naj raste, spi in kako naj se hrani. Vsak del telesa ima svojo nalogo, hormoni pa so tiste molekule, ki jim sporočajo, kako to nalogo opraviti. Potujejo po krvnem obtoku, tvorijo pa se v žlezah z notranjim izločanjem (ščitnica, trebušna slinavka, nadledvična žleza ...), ki jo uravnava hipofiza, mama med žlezami. Poznamo več kot 400 vrst hormonov, žleze z notranjim izločanjem pa so v direktni povezavi s čakrami.

Hormone si lahko predstavljamo kot molekule, ki jih hormonske žleze, kot na primer ščitnica, pošljejo v kri z namenom, da točno določenemu organu prenesejo sporočilo z nalogo, ki jo je treba opraviti. Drugi način komunikacije v našem telesu pa je živčni sistem, ki ima za ta namen razprostrto po telesu komunikacijsko mrežo imenovano živci. Ta dva sistema si najlažje predstavljamo, če si hormone zamislimo kot sporočila v steklenici, ki jih hormonska žleza pošlje po morju (krvi) do svojega organa, živčni sistem pa kot telefonsko linijo, po kateri nadzornik iz možganov pošilja sporočila do svojih podrejenih in jih prejema nazaj.

Živčni in hormonski sistem delata usklajeno, njuno stično mesto je v hipotalamusu.

Hormoni so pomembni za delovanje skoraj vseh celic v našem telesu, te naloge se lahko nanašajo na rast, lahko sproščajo neke druge hormone, lahko absorbirajo sladkor iz krvi, pošiljajo vodo iz ledvic in še veliko drugega.

Hormonski ali endokrini sistem sestavlja veliko žlez, mi smo na predavanju podrobneje obravnavali ščitnico, ki proizvaja hormona T4 in T3. Ta dva hormona nadzorujeta naš metabolizem, njuno dobro delovanje pa je odvisno od zdravja jeter in črevesja. Če je teh dveh hormonov premalo, govorimo o hipotiroidizmu in se vse v našem telesu odvija počasneje – počasen je srčni utrip, lahko smo zaprti in se zredimo, naša koža je suha in imamo manj energije. Če pa ščitnica naredi preveč tega hormona, govorimo o hipertiroidizmu in se vse v našem telesu pospeši – srce dela hitreje, lahko imamo drisko, izgubljammo na teži in tudi energije imamo v izobilju.

Ogledali smo si še nadledvično žlezo in kortizol ter trebušno slinavko in insulin ter spoznali, da so naše hormonske žleze neločljivo povezane in da porušeno ravnovesje v eni žlezi vpliva na ravnovesje v drugi. Kako harmonična povezanost našega telesa, uma in duha oživi telo in uravnovesi tudi hormonski sistem, pa smo začutili med raziskovanjem možnih rešitev, ki se nanašajo tako na hrano kot tudi na naše misli in zaznavo čustev, ki nas preplavljajo.

Dotaknili smo se hormonskih motilcev in si ogledali princip njihovega delovanja, nekatere udeležence pa so dobile še jedilnik, ki pomaga krepiti hormonski sistem.

Besedilo: Mateja Kržin

Foto: Brane Tomšič

V Sloveniji smo leta 2019 zavrgli 12,3 kg oblačil na prebivalca

Ljubljana, 4. marec 2021 - Pod okriljem projekta Obleka naredi človeka je izšla obsežna in najbolj aktualna raziskava o proizvodnji, potrošnji in ravnanju z odpadnimi oblačili v Sloveniji. Raziskavo med potrošniki, proizvajalci, trgovci z novimi in rabljenimi oblačili, zbiralci in predelovalci odpadkov so izvedli Ekologi brez meja v sodelovanju s partnerji projekta društvom Focus in Pravično trgovino 3MUHE Slovenija. Organizacije, ki se že več let ukvarjajo z okolju in ljudem prijazno modo, tako opozarjajo na ključne probleme hitre mode – hiperprodukcijo, nizke cene in slabo kakovost oblačil, o čemer bo med drugimi odslej tekla beseda tudi na novem spletnem mestu Obleka naredi človeka.

Ocenjujejo, da smo v Sloveniji leta 2019 zavrgli 25.079 ton oblačil oz. 12,3 kg na prebivalca. Evropsko povprečje je nižje in znaša 11 kg na prebivalca, a čeprav upošteva tudi druge tekstilne odpadke, ne upošteva tistih, ki niso bili zbrani ločeno. Oblačila sicer predstavljajo glavnino tekstilnih odpadkov. Razloge za tako velike količine zavrženih oblačil so iskali med slovenskimi potrošniki. Na anketni vprašalnik je odgovorilo več kot 1300 posameznikov, ki so kot glavni razlog navedli neuporabnost oblačila (strgana ali kakorkoli drugače poškodovana oblačila). Razlog, da oblačila hitreje kot v preteklosti postanejo sprana, raztrgana ali spremenijo obliko, je v slabi kakovosti

Magična joga in njene tehnike

V AIA – Mladinskem centru Mengeš smo v februarju izvedli virtualno delavnico Magična joga in njene tehnike. Delavnica je bila sestavljena iz dveh delov, in sicer je bil prvi del teoretičen in drugi del praktičen, saj smo odrolali jogijske podloge in še v praksi izkusili učinke joge in njenih tehnik.

sti materialov oblačil iz trgovin s hitro modo. Teh je tudi v Sloveniji vedno več, kar potrjujejo številke količin uvoženih oblačil. Največ uvažamo iz Nemčije, Avstrije in Italije, od neevropskih držav pa neposredno največ uvažimo iz Kitajske in Bangladeša. Povprečna cena na kilogram uvoženih oblačil je 25 evrov izvoženih pa 45 evrov, kar kaže po eni strani na izvoz kakovostnih izdelkov, po drugi pa na uvoz nizkokakovostnih. Leta 2019 je bilo sicer v Sloveniji proizvedenih skoraj 24 milijonov kosov oblačil. Učinkovita zaviralca hitre mode sta pametna potrošnja in ponovna uporaba, a se ti trendi v Sloveniji še niso prijeli v dovoljni meri, da bi lahko zaustavili naraščanje količin odpadnih oblačil. Delež prodaje rabljenih oblačil v primerjavi z nakupom novih v letu 2019 znaša le 0,62 odstotka, še nižji pa je delež izposoje oblačil.

Spremenjene nakupovalne navade

»Raziskava je še en v nizu pokazateljev, kako zelo smo Slovenke in Slovenci cenovno občutljivi. Naše nakupovalne navade so kratkoročne — raje večkrat letno ali celo mesečno posegamo po večji količini poceni oblačil, kar ima dolgoročne negativne posledice tako na naše okolje kot tudi denarnice,« poudarja Katja Sreš iz društva Ekologi brez meja. Cena je tudi eden glavnih razlogov, zakaj ne posegamo po oblačilih iz materialov z ekološkim certifikatom. A to ni edini razlog — potrošniki nimajo zadostnih informacij in nekateri takšnim certifikatom niti ne zaupajo. Zato nosilci projekta pozivajo k sistemskim spremembam, ki bodo spodbudile ponudbo kakovostnejših oblačil z manjšim negativnim vplivom na okolje in družbo ter prispevale k zmanjšanju količin odpadnih oblačil. »Pri nas je še zelo živ spomin na kakovostna oblačila, ki so jih proizvajala tudi slovenska podjetja. Ta nikdar niso bila poceni, so pa uporabna in v uporabi še danes. Prav ta odnos si želimo ponovno spodbuditi z aktivnostmi, ki jih pripravljamo in izvajamo v okviru projekta Obleka naredi človeka,« razlaga Živa Lopatič, vodja Pravične trgovine v Sloveniji, in nadaljuje: »Med drugim pripravljamo tudi Dan v rabljenih oblačilih, ki ga bomo obeležili 23. aprila, ko vas bomo pozvali, da odprete svoje omare, pobrskate po njih ter si nadenete izmenjana, podedovana ali drugače rabljena oblačila.« Najbolj učinkovit način zmanjšanja odpadkov je namreč prav podaljšanje življenjskega cikla oblačila.

Na začetku smo izpostavili, da je treba skrb in delo na sebi postaviti med svoje prioritete. Dokler v sebi ne občutimo osebnega zadovoljstva, miru in notranje moči, ne moremo optimalno delovati navzven. Naše življenje je odraz vsega, kar nosimo znotraj nas. Zdaj je že znano, da podzavest pelje naša življenja tudi v smeri, ki si jih zavestno ne želimo. Vpleteni smo v situacije, ki nas potisnejo v nezadovoljstvo. V takšnih stanjih, ki v nas zbudijo čustveni vihar, običajno ne vemo točno, kaj narediti. Navidezno najlažja stvar je, da čustva potlačimo. Žal s tem ne pridobimo ničesar in smo zgolj prikrajšani za dobro počutje. In tu pridejo na vrsto tehnike, ki omogočijo, da se konstruktivno spopademo s svojim notranjim doživljanjem sveta.

Vpliv na mentalno in čustveno raven

Na delavnici smo govorili o jogijskih položajih, dihalnih tehnikah, meditaciji in sproščanju ter kako nam pomagajo vzpostaviti globlji stik s samim seboj. Preko njih se povežemo s svojim notranjim vedenjem. Vzroke in odgovore vedno najdemo v sebi. Joga in njene tehnike nam pomagajo ozavestiti, sprejeti in se osvoboditi raznih čustvenih in mentalnih omejitev in posledično se tudi naše telo odpre in se sprostijo tudi fizične napetosti. Vsi ti nivoji so med seboj povezani in prepleteni, zato lahko s fizičnimi vajami vplivamo na mentalno in čustveno raven. Na voljo imamo različne tehnike, na nas samih pa je odločitev, ali jih bomo uporabili ali ne. Vsaka odločitev prinaša določene posledice. Sprejmimo odločitve, ki nam pomagajo do zadovoljstva, radosti, miru, večje samozavesti in delimo te občutke z ljudmi, ki nas podpirajo in vzpodbujajo v osebni rasti. Lepo vabljeni na magično jogo. Urnik in več o meni lahko najdete na: www.majamaselj.com

Besedilo in infografika: Katja Sreš, Ekologi brez meja

Besedilo: Maja Maselj
Foto: Brane Tomšič

Zaposlitev v policiji – kako in zakaj postati policist/ policistka

V AIA – Mladinskem centru Mengeš smo 10. februarja gostili policista Agato Štular in Božo Kantarja, ki sta mladim preko zooma predstavila, kako in zakaj postati policist, policistka, Višjo policijsko šolo v Tacnu, možnosti za zaposlitev in karierno napredovanje.

Če si želite postati policist ali policistka, se lahko po zaključeni srednji šoli vpišete na Višjo policijsko šolo v Tacnu. Vpisi bodo potekali enako kot na druge višje šole. To šolsko leto bomo iskali med 150 in 200 novimi policisti in policistkami. Seveda se morate najprej vpisati in če ste sprejeti, dobite pravo pogodbo o zaposlitvi. Takoj vam začne teči delovna doba, začnete dobivati plačo, študij pa je brezplačen. Imate možnost nastanitve v Tacnu v Policijski akademiji, kjer vam ponujamo tako bivanje kot tudi izobraževanje, šport, knjižnico, in tudi plačo, delovno dobo, praktično vse, kar boste potrebovali v dveh letih študija. Ko uspešno zaključite prvo leto, se vpišete v drugi letnik, pogodba se vam podaljša. Ko opravite vse študijske obveznosti, se z vami sklene delovno razmerje za nedoločen čas in začnete delo na eni izmed policijskih postaj. V razpisu so navedeni vsi pogoji, ki jih morate izpolnjevati, temu pa sledijo še fizični in psihični testi. Na spletni strani policija.si si lahko vse te pogoje tudi ogledate in se z njimi podrobno seznanite.

Obiščite policijsko postajo

Za podrobnejšo in neposredno seznanitev z delom policistov vam nudimo tudi možnost obiska policijske postaje. Na policijski postaji vam bomo predstavili delovnik policista, pokazali opremo in vam z veseljem odgovorili na vaša vprašanja. Vprašanja lahko naslovite tudi na elektronski naslov zaposlitev.pulj@policija.si. Na ta naslov lahko tudi sporočite željo po obisku policijske postaje, lah-

ko pa se tudi sami zglasite na najbližjo policijsko postajo. Veliko našega dela je predstavljenega tudi na facebook strani Policijske uprave Ljubljana, kjer smo vam prav tako dosegljivi.

S čim vse se boste srečali v službi

S svojim delom boste pomagali ljudem in skrbeli za varnost državljanov, imeli boste dinamično delo, ki prinaša veliko izzivov. Na začetku je to predvsem delo na terenu kot policist na policijskih postajah, kjer boste opravljali naloge v patroljah, preiskovali boste različna kazniva ravnanja, obravnavali prometne nesreče, obravnavali različne dogodke, izvajali intervencije ob različnih dogodkih, skupaj z občani skrbeli za varnost v lokalnih okoljih in nabirali izkušnje za vaše nadaljnje delo v policiji. Seznanili se boste še, kako funkcionira interventna številka 113, delo kriminalistov, vodnikov službenih psov, konjenikov, posebne policijske enote, specialne enote, letalske policijske enote, enot za nadzor državne meje in delali predvsem z ljudmi.

Z leti boste lahko, ob prizadevnem in zavzetem delu, dodatnem usposabljanju, pridobivanju delovnih izkušenj ter izkazanem interesu, postali del teh specializiranih enot tudi sami. Možnosti za napredovanja oz. premestitev na delovna mesta, ki bodo vas še posebej zanimala, je zares veliko. Možnosti so tudi za delo v tujini, tako v mirovnih misijah na različnih koncih sveta kot tudi pomoč drugim policijam po svetu. Lahko boste tudi član ali članica posebne policijske enote in boste opravljali zahtevnejše naloge ob različnih dogodkih. Taki dogodki so zlasti večje športne prireditve, demonstracije, protesti, kjer se pričakujejo večje kršitve javnega reda in miru, večje iskalne akcije. Za opravljanje tovrstnega dela se boste posebej usposabljali.

Različne možnosti del in zadolžitev

Del posebne policijske enote je tudi Gorska policijska enota, kar je kot nalašč za vse, ki imate radi gore in boste skozi posebno usposabljanje pridobili znanje za izvajanje nalog policije v visokogorju. Tu gre predvsem za obravnavo nesreč v gorah, sodelovanje v iskalnih akcijah, pa tudi preventivno opozarjanje obiskovalcev gora o ustreznosti njihove opreme in na druge nevarnosti v gorah. Pri tem delu boste tudi večkrat sodelovali z letalsko policijsko enoto in boste pri izvajanju nalog neposredno sodelovali kot del ekipe v helikopterju. Postanete lahko policist postaje prometne policije, kjer bo vaša osnovna naloga skrb za varnost udeležencev v cestnem prometu, obravnavali boste prometne nesreče in druge dogodke v cestnem prometu. Svoje naloge pa boste lahko opravljali tudi na motorju. Če vas veseli delo z živalmi, se boste lahko usposobili za vodnika službenega psa ali policista konjenika in policijske naloge opravljali s pomočjo službenega psa ali konja. Svojo kariero boste lahko gradili kot kriminalist pri pregonu storilcev najhujših kaznivih dejanj. V okviru kriminalistične policije se boste lahko specializirali za preiskavo splošne ali organizirane kriminalitete, obravnavo kriminalitete s področja gospodarstva, računalništva, lahko pa postanete tudi kriminalistični tehnik, forenzik, bombni tehnik. Če imate odlične psihofizične sposobnosti, lahko postanete tudi član specialne enote policije, ki je namenjena za izvajanje najzahtevnejših nalog policije. Lahko se usposobite tudi za varovanje najvišjih političnih predstavnikov tako doma kot v tujini. Delo policista je predvsem delo z ljudmi, zato tudi velikokrat izvajamo predavanja v šolah o raznoraznih aktualnih temah, sodelujemo na sejnih in preventivnih aktivnostih, obiskujemo vrtce in osnovne šole, kjer je vedno dobra energija in kamor se vedno radi vračamo. Skratka, policijsko delo je dinamično, raznoliko in tudi zelo zanimivo, ponuja vam ogromno možnosti, tako da vam pri tem delu ne more biti nikoli dolgčas.

Besedilo: Agata Štular

Foto: Brane Tomšič

Naj bo samo prijazen pogled,
vsaj bežen nasmeh...
Naj bo upanje, da se uresničijo želje.
Želimo vsem blagoslovljene velikonočne praznike,
polne vere, upanja in ljubezni.

**Ob materinskem dnevu pa materam
poln koš lepih želja,
ki naj se udejanjajo vsak dan v letu!**

OO SLS MENGEŠ

SLS
Slovenska ljudska stranka

Svet podjetništva – od ideje do realizacije

V življenju se nam večkrat porodijo različne ideje. Običajno jih shranimo samo v naših glavah, včasih jih celo zapišemo, a nato tam ostanejo, ker morda nimamo poguma, volje ali motivacije, da bi jih spravili v življenje. O idejah in svetu podjetništva sem pod okriljem Kariernega Placa – Kariernega centra za mlade, v februarju izvedla on line predavanje. Gostitelj dogodka je bil AIA – Mladinski center Mengeš.

Zoom delavnica Svet podjetništva

Zakaj se ideje sploh rodijo?

- Ker nas nekaj v našem življenju/okolici moti in bi želeli to izboljšati
- Iz lenobe – največ dobrih idej se rodi ravno zaradi lenobe
- Iz neke strasti/hobija, ki ga imamo
- Iz lastne izkušnje in s tem želimo pomagati tudi drugim ljudem
- Iz ekoloških vzgibov – da pomagamo planetu

Seveda niso vse ideje, ki nam pridejo na misel, primerne, da jih začnemo razvijati. Ko pa se nam zdi kakšna zares dobra in so nad njo navdušeni tudi drugi, ko jim jo predstavimo, je čas, da o njej globlje razmislimo, in sicer:

- Pregledamo, ali kaj takega ali podobnega že obstaja na trgu
- Preverimo konkurenco – kakšne cene ima, kakovost izdelka/storitve
- Če oz. zakaj je naša ideja drugačna, boljša od že obstoječih
- Kakšen problem rešujemo z našo idejo
- Kdo so potencialni kupci in kje se nahajajo
- Kako bomo prišli do kupcev
- Kdo nam lahko pri naši ideji pomaga – s kom se lahko povežemo
- Kakšen finančni vložek je potreben za zagon
- Na kakšen način bomo preverili na trgu, ali je ideja zares zanimiva za ljudi

Biti moramo pripravljeni na to, da nam morda prvič, drugič ne bo uspelo, da bo potrebno veliko dela in truda, preden bo sledil uspeh. Marsikdaj beremo o uspešnih zgodbah in mislimo, da jim je uspelo čez noč. Kot pravi že anekdota: »Uspelo mi je čez noč, a ta noč je bila dolga 3, 5, 7 let (vstavite številko po želji).« Potrebna je vztrajnost, visoka stopnja motivacije in seveda znanje s področja podjetništva oziroma se povezati s pravimi ljudmi/mentorji, ki nam na tej poti pomagajo. Dandanes je veliko različnih možnosti in priložnosti, da

se ideje začnejo razvijati že v zelo zgodnjih letih. Tako imamo tudi v Sloveniji že nekaj mladih podjetnikov, ki so svojo idejo dali na trg. Upajte si torej biti ustvarjalni in zberite pogum, da kakšno izmed vaših idej poskušate spraviti v življenje, morda samo za osebno uporabo (in za vaše bližnje) ali pa se postopoma spustite v podjetniške vode. Izzivov, ki jih je treba rešiti, ali situacij, ki jih je treba izboljšati in s tem priložnosti za vas, je na svetu dovolj ... Nato pa je potrebna vaša akcija.

Besedilo: Urša Žorž

Kdo je Urša Žorž

Urša Žorž je po 17 letih dela v veliki korporaciji postala podjetnica in ustanovila podjetje Eventio. Je organizatorica dogodkov (izvedla čez 120 različnih dogodkov, med drugim 500 podjetnic – največji dogodek ženskega podjetništva v Sloveniji in Noben me ne razume – dogodek za mlade), predavateljica (izvedla okoli 70 predavanj na različne podjetniške tematike) in mentorica (več kot 50 mentorirancev), ki pomaga (bodočim) podjetnikom na njihovi poti.

Karierni Plac – Karierni center za mlade

Deluje pod okriljem Javnega zavoda Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana. Izvajamo aktivnosti (predavanja, delavnice) na področju karierni orientacije za šolajočo se mladino, starše in strokovne delavce. Vse aktivnosti so za udeležence brezplačne, saj projekt sofinancirata Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v obdobju 2019–2022.

Viseče mačehe

V poznem jesenskem času sem nasadil viseče mačehe. Nekaj časa so živetarile zunaj na mrazu. V nadaljevanju sem jih spravil rastlinjak, kjer ni bilo tako mraz kot zunaj. Veliko je bilo tudi dežja. V zadnjih dneh februarja je le nastopila pomlad, sicer malo predčasno, pa vendar so mačehe lepo zacvetele. Računam, da bodo viseče mačehe cvetele tja do meseca maja.

Besedilo in foto: Rajko Vuga

Zgodba o vitaminih

Življenje v našem telesu poganjajo zrak, voda in hrana. Slednje delimo na makrohranila (beljakovine, ogljikovi hidrati in maščobe) in mikrohranila, kamor sodijo vitamini, minerali, elementi v sledovih, fitohranila in probiotiki. Mikrohranila so v hrani prisotna v zelo majhnih količinah, nimajo kalorične vrednosti, ampak so katalizatorji kemičnih reakcij pri presnovi makrohranil. Razumemo jih lahko tudi kot vitalno esenco hrane.

Beseda vitamin je sestavljena iz vita – življenje in amin – vsebujoč dušik. Dušik je ključni element v organskih spojinah, dušikove spojine na neki način povezujejo živa bitja. Prvi jih je opisal Casimir Funk, leta 1912, ko je raziskoval dietetične dejavnike pri boleznih, ki jih danes poznamo kot pomanjkanje vitaminov: beriberi (vitamin B1), skorbut (vitamin C), rahitis (vitamin D) in pelagra (vitamin B3).

Vitamine dobimo večinoma s hrano, nekatere vitamine tvori bakterijska mikroflora v črevesju (K, biotin, B12), nekatere pa naredi telo samo (deloma vitamin D). Vitamine delimo na tiste, ki so topni v maščobah (A, D, E, K) in na tiste, ki so topni v vodi (C, B – kompleks in H – biotini). Maščobotopne vitamine lahko skladiščimo v telesu dalj časa, vodotopni vitamini pa v telesu ne ostajajo, zato je rednost pri uživanju hrane, bogate s temi vitamini, pomembna.

Vitamini opravljajo različne biokemične funkcije v procesu metabolizma in nastajanja beljakovin. Vitamin D deluje kot hormon in regulira presnovo mineralov. Če pustimo, da nas pobožajo sončni žarki, ustvarimo pogoje, da začne telo samo proizvajati vitamin D, najdemo pa ga tudi v mastnih ribah, jajcih in govejih jetrih. Vitamin A sodeluje pri produkciji RNA in tako regulira rast in diferenciacijo tkiv. Najdemo ga v polenovki, korenju, brokoliju, maslu, ohrovtu, špinaci, bučah, jajcih in marelicah. Vitamin C deluje kot antioksidant, prispeva k proizvodnji kolagena, celjenju ran in tvorbi kosti. Njegovi dobri viri so sadje in zelenjava. Vitamini skupine B pa so encimski kofaktorji in uravnavajo metabolizem. Vitamin E je antioksidant, najdemo pa ga v pšeničnih kalčkih, kiviju, mandljih, jajcih in v listnati zelenjavi. Vitamin K je potreben za strjevanje krvi in za metabolizem kalcija. Njegovi dobri viri so listnata zelenjava, buče, fige in peteršilj.

Posamezen vitamin je običajno potreben v več različnih metabolnih in drugih reakcijah, zato ima tudi več funkcij. Osnovni viri vitaminov so pestra prehrana, kajti, če sledimo naravi, verjamemo, da je vse okoli nas narejeno točno tako, da nam kar najbolje služi.

Besedilo: Mateja Kržin

Foto vir: www.vitamin.si/pomanjkanje-vitaminov.html

Anže Lanišek sijajen tretji na svetu!

Za Anžeta Laniška, vrhunskega smučarskega skakalca iz SSK Mengeš, se 53. svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju v Oberstdorfu pravzaprav ne bi moglo začeti lepše. Domžalski rekorder je namreč na uvodni tekmi velikega vrhunca predolimpijske zime 2020/21 navdušil z bronasto kolajno na srednji skakalnici, torej na isti (oziroma medtem malo posodobljeni) napravi, na kateri se je pred skoraj natanko šestnajstimi leti z naslovom svetovnega prvaka ovenčal Rok Benkovič.

Anže Lanišek je že na uvodu 53. svetovnega prvenstva v nordijskem smučanju v Oberstdorfu navdušil z bronasto kolajno.

Oba je v svetovni vrh popeljal Aleš Selak, dolgoletni trener pri SSK Mengeš, ki je enako močno, kot je bil leta 2005 prepričan o podvigu takrat še ne 19-letnega Kamničana, konec prejšnjega meseca in na začetku tega verjel tudi v Laniška. Ni veliko manjkalo, pa bi se Anže že 24 ur po uspehu na posamični tekmi na 106-metrski skakalnici pod Senčno goro na oder za najboljše zavihtel tudi na preizkušnji mešanih ekip, na kateri je prispeval levji delež k četrtemu mestu Slovenije. »Žaba«, kot se ga je oprijel vzdevek, je bil z naskokom najboljši posameznik tekme.

Boj za najvišja mesta v Oberstdorfu je Lanišek sicer »napovedal« s sijajnimi predstavami v svetovnem pokalu, v katerem je februarja v Klingenthalu poletel do petega in devetega mesta, nakar si je v Zakopanah prisluzil aplavz za četrto in drugo mesto. Tako se je še drugič letos v Zakopanah prebil med prvo trojico, skupno pa je bila to že njegova četrta uvrstitev na zmagovalni oder v tej iztekajoči se sezoni, v kateri še ni rekel zadnje besede. Glede na to, kako dobro skače in leti, je pričakovati njegove izvrstne nastope tudi na zadnjih preizkušnjah v Planici.

Nase čedalje bolj opozarja tudi Taj Ekart, ki je na prireditvi za alpski pokal v Ramsauu tretjemu mestu dodal še enajsto, nakar si je z 28. mestom v Oberhofu nove točke priskakal tudi v pokal FIS. Uspešen je bil tudi na domačih tekmah; na pokalu Argete v Kranju je bil tretji, na mladinskem državnem prvenstvu (do 20 let) pa je 16-letni Komenčan skočil na četrto mesto.

Besedilo: Š. M.

Foto vir: www.oberstdorf2021.com

Če poznate koga, ki bi rad nekoč letel tako kot zdaj Lanišek, pokličite na eno od obeh telefonskih števil, 041/767-397 (Boštjan Ekart) ali 041/750-404 (Aleš Selak), in se dogovorite za prihod na trening. Pristrčno vabljeni!

Voditeljski dvojici Marele iz fotel`a: Juš Friškovec, Neža Potočnik, Maja Keržič in Žan Avbelj

Marela iz fotel`a

Mengeška godba vsako leto v zimskem času organizira tradicionalno prireditev Pod mengeško marelo. Tudi letošnje leto ni bilo izjema. Tokratno, spletno različico "Marele", ki smo jo po naših spletnih kanalih preimerno predvajali v soboto, 27. februarja, ob 19.00, smo poimenovali kar Marela iz fotel`a.

V skoraj šolsko uro dolgo prireditev smo uvrstili nekaj nepozabnih sodelovanj Mengeške godbe z glasbenimi prijatelji z zabavne in narodnozabavne scene, ki so nastopili Pod mengeško marelo v zadnjih dvajsetih letih. Na prvih dveh posnetkih je Mengeško godbo vodil še Primož Kosec, na vseh naslednjih, torej od leta 2009 dalje, pa kapelnik Dimitrij Lederer, ki je tudi izbral posnetke za spletni koncert. Spletna prireditev vsebuje deset skladb oz. posnetkov, zadnja Mengeška pa je posneta od doma.

Za napovedi skladb oz. posnetkov sta poskrbeli dve godbeni dvojici, in sicer Žan Avbelj in Maja Keržič, tudi avtorja scenarija, ter "novinca" v tej vlogi Juš Friškovec in Neža Potočnik. Celotna organizacija snemanja prireditve in montaža posnetkov sta potekali pod takrat aktualnimi ukrepi zoper covid-19 in je delo godbenika Jake Korenjaka, ki je pripravil izvrsten video izdelek. Hvala tudi vsem neimenovanim, ki ste pomagali pri pripravi scene in pri snemanju.

Po premiernem spletnem predvajanju smo organizirali tudi posebno "zakusko", na katero navadno povabimo le nastopajoče in nekatere goste, tokrat pa ste se nam lahko po Zoomu pridružili prav vsi ter poklepetali z godbeniki. Veseli in počaščeni smo bili, da se je virtualnega druženja udeležil tudi gospod Drago Papler, ki je na preteklo "Marele" prihajal kot novinar in poročevalec za različne slovenske tiskane medije ter lokalne radie in televizije. Z njim in nekaterimi drugimi poslušalci ter godbeniki smo obujali spomine na preteklo uspešno izvedene prireditve ter se strinjali, da si vsi želimo, da se kmalu srečamo tudi na 37. Mareli v živo.

Na godbeni Facebook strani pa smo priredili tudi nagradno igro in podelili tri godbene zgoščenke "Kdo so pa to", ki so nastali ob 135-letnici godbenega delovanja. Če CD-ja še nimate, nas lahko kontaktirate, saj

Mengeška godba s posnetkom od doma

jih imamo še nekaj na zalogi. S tem boste tudi podprli delo našega društva.

Spletno Marelo iz fotel`a pa si še vedno lahko ogledate na naši Facebook strani ali Youtube kanalu godbe (povezava: https://youtu.be/BHJYKH12_nU).

Besedilo: Maja Keržič

Foto: Jaka Korenjak

Slovenski kulturni praznik v Medobčinskem društvu Sožitje

V Medobčinskem društvu Sožitje smo se odločili, da kljub posebnim razmeram praznujemo Slovenski kulturni praznik. Bilo nam je lepo, saj smo se srečali, se videli, si izmenjali mnenja in se poklonili največjemu slovenskemu pesniku.

Prešernov dan, slovenski kulturni praznik, je osrednji slovenski kulturni praznik in državni praznik – dela prost dan v Republiki Sloveniji, ki ga praznujemo na 8. februar – obletnico smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Na ta dan poteka osrednja državna proslava, na kateri podelijo Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada za vrhunske dosežke na področju umetnosti v Sloveniji. 8. februar se kot praznik slovenske kulture praznuje od leta 1945 naprej. Tudi mi smo v našem društvu Sožitje 8. februarja skupaj z mentorico Majo Keržič praznovali virtualno slovenski kulturni praznik. Brali smo Prešernove pesmi in se pogovarjali o pesniku.

Besedilo: novinar Gregor Novak,
Medobčinsko društvo Sožitje Mengeš

Virtualna razstava Likovnega društva Mengeš

Ker nam je pandemija koronavirusa prikrojila drugačen način življenja in so večja družjenja postala naša nevarnost, smo se tudi likovniki znašli v osami. Veliko in vseskozi smo v različnih tehnikah ustvarjali doma in svoja dela oddajali preko elektronskih naprav.

Barvna slikarska platna smo prenesli na splet in pripravili virtualno razstavo Zaporedja.

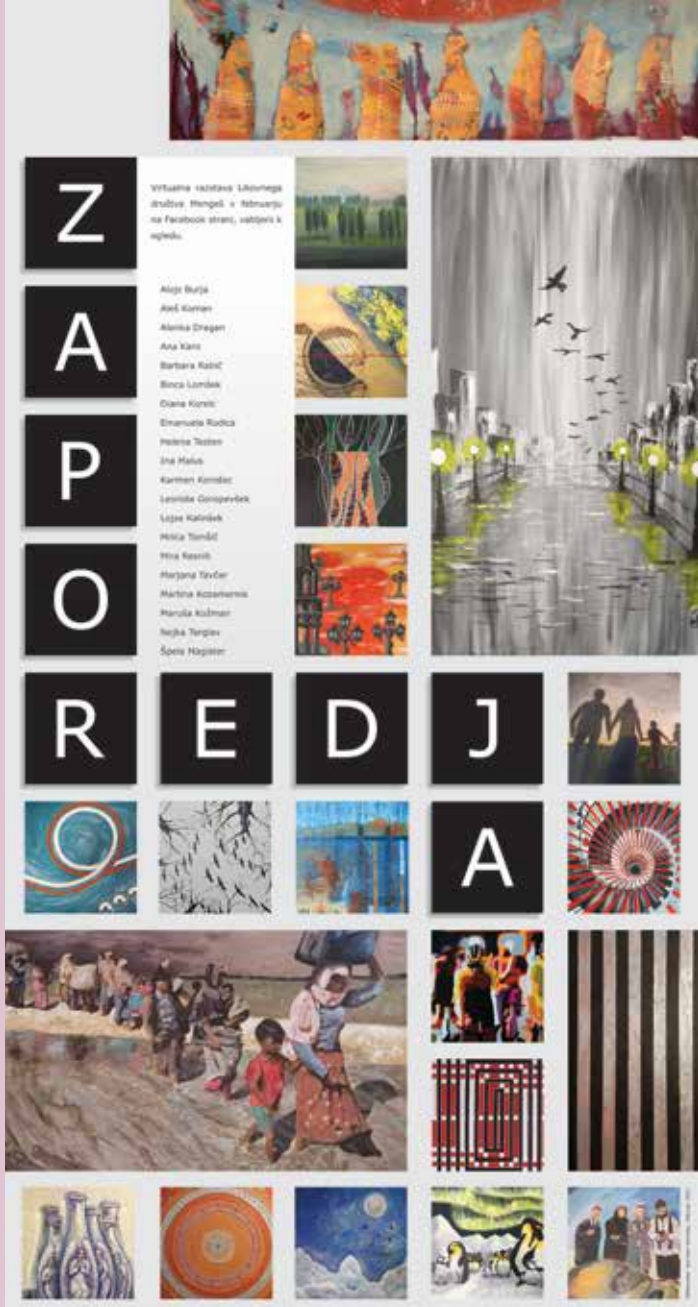
V tem času smo se ustavili in še bolj opazili naravo, opazili dogajanje v naši okolici, v mestu, hitenje je za ta čas izginilo, vse se je upočasnilo, ostali smo doma ali v našem kraju. Tokrat nas je ta mirnost in hkrati tudi letošnja državna razpisana tema za Zlato paletu nagovorila k naslovu naše razstave Zaporedja.

Veliko zaporedij nas široko v naravi obkroža

Že ko se peljemo, mimo nas beži niz zaporednih gričev, ki se v temno in svetlo zelenih tonih za nami izgubijo. Pogledamo visoko v nebo, kjer mirno potujejo belo, modri, sivi oblaki, ki počasi zaporedoma spreminjajo svojo obliko, v večje ali manjše. V mestu naletimo na čakajočo zaporedno vrsto ljudi pred trgovino. Pomladnice v gozdu nam v zaporedju nastavljajo svoje pisane cvetove. Idej za omenjeno tematsko razstavo je bilo dovolj, da smo lahko naslikali vsak svoj zamišljeni motiv. Virtualno razstavo in plakat je pripravila in grafično oblikovala naša članica Karmen Korošec. S slikami smo sodelovali vsi člani Likovnega društva Mengeš.

Lepo vabljeni k ogledu virtualne razstave na facebook strani Likovnega društva Mengeš.

Besedilo: Helena Testen

Barbara Rabič

Lojze Burja

Diana Korelc

Divja odlagališča smeti na Dobenu

Že dlje časa se na Dobenu srečujemo in opozarjamo na problematiko nedovoljnega odlaganja smeti v gozdovih. Pre nekateri neozaveščeni in neodgovorni obiskovalci gozdov smeti med hojo odmetavajo in tako smetijo gozd. Še večji problem so posamezniki, ki odpadke, namesto da bi jih odpeljali v Center za ravnanje z odpadki Dob, raje odpeljejo v gozd in jih odvržejo v jarke, pod cesto ali ob gozdnih vlakah. Naj spomnimo, da je območje Dobena ne samo del Nature 2000, pač pa je tudi vodovarstveno območje in del varovanih mokrišč Slovenije in s tem življenjski habitat prenekaterim zaščitenim živalskim in rastlinskim vrstam. Kakršnokoli odlaganje ali odmetavanje smeti v gozdu oz. naravi je nedopustno in kaže na nekulturn in neprimeren značaj posameznega človeka, ki ne razume, da s takšnim ravnanjem škoduje okolju, v katerem dejan-

sko sam živi in s tem posredno škoduje tudi sebi. Takšno ravnanje je še toliko manj razumljivo ob dejstvu, da imamo v občini Mengeš občani možnost oddajanja tako gradbenih odpadkov kot tudi vseh drugih odpadkov v zbirnem centru ali ob dvakrat letnem kosovnem odvozu smeti izpred vrat naših domov.

Glede odlaganja odpadkov v naravnem okolju je slovenska zakonodaja zelo jasna. V skladu z Uredbo o odpadkih je smeti prepovedano puščati v okolju, jih odmetavati ali z njimi nadzorovano ravnati. Globo je mogoče storilcu izreči le, če je ta znan, kar pa pogosto ni mogoče. To pa pomeni, da postane v primeru, da so odpadki nezakonito odloženi na gozdnem zemljišču, ki je v lasti zasebnika, zanje odgovoren lastnik zemljišča. Kar lahko za lastnika predstavlja kar visoko globo. V primeru, da lastnik zaloti posameznike pri odlaganju odpadkov, lahko poda prijavo na policijo.

V praksi je žal tako, da posledice nekulturnega vedenja obiskovalcev gozdov, pa naj gre za poškodovanje tal, mladja, drevja ali smetenje, nosi lastnik gozda.

Gibanja v gozdovih ni mogoče preprečiti, kar je tudi pravilno, saj imajo gozdovi številne funkci-

je, ki vplivajo na obče dobro. Posamezniki, ki dnevno obiskujemo Dobeno, se morda lahko sami zavedamo, da smeti ne sodijo na gozdna tla. Za nekoga, ki pa pripelje in odloži večjo količino razno raznih odpadkov, pa je prijava na občinsko redarstvo in na to na policijo verjetno edina prava pot, da ohranimo naše gozdove čiste in polne življenja, ki vpliva tudi na naše življenje.

Besedilo in foto: Vesna Sešek, OO SDS Mengeš

Center za ravnanje z odpadki samo za občino Mengeš – za milijon evrov

(Ne)umnosti predloga župana o nakupu pol več, kot je potrebno zemljišča za (ne)potrebno investicijo na vodozbirnem območju na skrajnem severu občine, presenetljivo prvič, niso podprli njegov podžupan in nekaj njegovih svetnikov ter tako preprečili sprejem predloga.

Podlaga temu je bilo (delovno) gradivo, zanimivo imenovano »Zazidalni preizkus za zbirni center za odpadke Občine Mengeš« (LUZ, d. d., avgust 2019). Po županovo (in po strokovnih uslužbencih) imenovano »idejno zasnovo za zbirni center za odpadke« je svet občine potrdil le z enim glasom proti (podpisanega, ki sem edini zagovarjal umik sklepanja na seji)! O tem sem že pisal in objavljaj ter zahteval presojo pristojnih (npr. <https://www.facebook.com/CivilnaIniciativaMenges/posts/1380615222139385>).

Na seji Sveta Občine Mengeš sredi februarja pa, presenetljivo prvič, župan ni dobil podpore njegovih in sklep o nakupu zemljišča ni bil sprejet. Podpisani sem bil proti samemu sklepanju o tem. Da se umakne iz dnevnega reda, nisem dobil nobene podpore.

Kaj je konkretno presešlo 'argumente' zagovornikov nakupa iz občinske uprave, pa tudi zelo glasnega g. Franca Hribarja (SLS) v podporo predloga župana, ki ga na seji ni bilo?

Zakaj kupovati pol več zemljišča, kot je potrebno? Zakaj dva centra – drug ob drugem (zelo sporna gradnja centra za Komendo in Kamnik)? Zakaj poseben center, če že imamo skupen center izvajalca JKP Prodnik v Dobu? Zakaj se občine na območju ne želijo/morejo dogovoriti o skupnem centru (celotna Ljubljana ima samo dva centra: Povšetova, Trije cesarji)?

Moja opozorila o občutljivost zaradi vodozbirnega oz. širšega vodovarstvenega območja, ki zahteva podrobne in celovite presoje vplivov na okolje in da je predpisano zahtevno zbiranje in čiščenje izcednih, meteornih in drugih voda, so bila sicer preslišana. So pa najbolj pomembna. Tudi za končno ceno investicije, ki je že brez strogih postopkov (npr. po SEA/EIA direktivah EU) in predpisov delovno ocenjena skupaj z zemljiščem za milijon EUR (brez davkov in prispevkov ter vseh komunalnih vodov).

Gospodarjenje z davkoplačevalskim denarjem v tem primeru nima veljave. Interes je očitno

predvsem ugoditi prodajalcu zazidljivih parcel sredi kmetijskih zemljišč po 70 EUR za kvadratni meter (brez DDV).

Problematiko sem naznanil odgovornim na ministrstvu, investicijo pa ponovno inšpekciji ter zahteval seznanitev s celotno dokumentacijo Centra za odpadke Kamnik Komenda.

Besedilo: mag. Tomaž Štebe, član Sveta Občine Mengeš, izvoljen na listi Zeleni Slovenije in vodja Civilne iniciative Mengeš

Zazidalni preizkus za zbirni center za odpadke Občine Mengeš (delovno gradivo LUZ, d. d., avgust 2019)

Center za odpadke v gradnji občini Komenda, Kamnik, v gramoznici Suhadole. Foto: T. Štebe

O zvončkih, pozabljivosti in virusu

Upošteval sem nasvet modrega človeka, da se ni dobro posvečati le eni stvari, denar hraniti le pri eni banki, se družiti vedno le z istimi ljudmi ali govoriti le o eni temi. Menda to zožuje človekove materialne, socialne in razumske zmožnosti. Če je to res ali ne, ne vem, bom pa v tem prispevku poskušal predstaviti varianto tega nasveta. Napisal bom malo tega in malo onega. Bomo videli.

Najprej nekaj razveseljivega, namenjenega pozabljivcem ali tistim, ki mislijo, da to so. Namreč: med starejšimi skoraj ne mine pogovor, da ne bi kdo potožil, kako pozablja celo družinska imena, ne ve, kje so očala, pozabi čestitati prijatelju ali prijateljici ... Čisto sem dementen, dementna. Alzheimerjeva bolezen me ogroža. Pa je to res?

Bruno Dubois, direktor inštituta za spomin in spominske bolezni v Parizu, pravi, da se ljudje, starejši od 60 let, res pritožujejo nad izgubo spomina. To, da se jim pogosto dogaja. Vendar pa gre po njegovem mnenju za začasno pozabo (anozognozijo). Polovica ljudi navedene starosti ima nekatere simptome, ki so posledica starosti in ne bolezni (!). Najpogostejši so:

- pozaba imena znane osebe,
- iti v neki prostor v hiši in se ne spomniti, zakaj so šli tja,
- zapravljanje časa z iskanjem očal ali ključa,
- ne spomniti se naslova filma ali knjige, glavnega igralca oziroma osebe.

Da ne gre za bolezen, temveč za značilnost preteka let, kaže to, da ima tovrstne težave večina populacije po 60. letu. Ali pa že prej. Veliko ljudi je zelo zaskrbljenih zaradi teh pojavov.

Važno je vedeti: tisti, ki se zavedajo, da so pozabljivi, v resnici nimajo resnih težav s spominom. Ljudje, ki res trpijo zaradi bolezni spomina, se ne zavedajo, kaj se dogaja. Profesor Dubois ljudem, zaskrbljenim zaradi njihovih spominskih težav, zagotavlja: »Bolj, ko se pritožujemo zaradi izgube spomina, manj verjetno je, da za njo trpimo ali da nas v resnici ogroža.« Tako je torej s pozabljivostjo.

Dotaknimo se še druge zelo aktualne teme:

koronavirus. Sposodil si bom misli zdravnika Dušana Kebra, enega od najbolj zavzetih zagovornikov javnega zdravstva v Sloveniji, ostrega kritika zdravstvenih razmer. Trdi namreč, da naši zdravstveni in epidemiološki organi v ukrepih in priporočilih za zajezitev okužbe dajejo preveliko težo teoriji o kapljičnem prenosu virusa, premalo pa teoriji o arogenem prenosu (po zraku). V čem je razlika? »Na prvi pogled je ni. V obeh primerih potuje virus med okuženo in zdravo osebo po zraku. Pri govorjenju, petju, vpitju, kašlju in kihanju nam iz ust in nosu odletijo večje kapljice sluzi in sline, poleg njih pa še oblak drobnejših kapljic: aerosol. Večje kapljice so tako težke, da po nekaj sekundah in poldrugem metru padejo na tla. Okužba je možna, če osebi stojita blizu skupaj in kužna kapljica prileti iz ust ali nosu okuženega na sluznico ust, nosu ali oči zdravega. To je kapljični prenos. Aerosol pa je tako lahek, da v zraku lebdi več minut ali celo ur! V prostoru se razporedi povsod in vse bolj ogroža vse osebe v njem. Okužbo z aerosolom imenujemo arogeni prenos.« Bližina med okuževalcem in okuženci ni važna, saj se kužni aerosol v prostoru povečuje. Če prostor ni prezračevan, je po eni uri v vsakem vdihu čedalje več zraka, ki je bil v pljučih okužene osebe. V zaprtem prostoru pride lahko do okužbe na oba načina. Zato je pri obrambi pred okužbo poleg umivanja rok in uporabe maske pomembno še čiščenje površin in prezračevanje prostora.

Ko smo že pri koronavirusu in težavah z njim, sem pred kratkim prebral tole novico, ki se nanaša na dostopnost do cepiv: Deset (bogatih) držav je zase rezerviralo 75 odstotkov razpoložljivih cepiv, 130 držav je doslej prejelo 0 (nič) odmerkov. Je treba napisati, da so to revne države?

Zvončki s pobočja Gobavice

Zdaj pa k zvončkom! Saj ne mislim, da jih bralci ne poznate, kje pa. O njih pojejo pesmi(ce), otroci jih rišejo že v vrtcu, poklanjajo jih mamicam. Enostavno spodobi se, da se nanje spomnimo, saj smo že v meteorološki pomladi, koledarska pa bo skoraj tu. Prave besede zanje sta mi pomagala izbrati biolog in botanik Jože Bavcon, vodja Botaničnega vrta Ljubljana in pesnik Simon Gregorčič.

»Zvončki so ena najbolj priljubljenih in ljubkih rastlin, prvi znanilec pomladi, prebujajočega se življenja, upanja. Morda jih imamo zato tako radi. Vse prenesejo: hlad, zmrzal, tudi če ga ponesreči pohodite, se bo znova dvignil. Morda ne bo več tako lep, ampak odprl bo cvet, se opral in sklenil svoj življenjski krog,« piše Jože Bavcon. »Prav ta filozofija zvončka je enkratna. Ko rine na plano, je prava puščica, ki zmore prebiti tudi led. Nato pa postane nežna rastlina, ki nas uči ponižnosti. Dva lista se razpreta v ščit, on pa se prikloni zemlji. Neverjetno je, kako na njem stojijo kapljice. Neki vosek je na cvetu, da kapljica ne zdrsne na tla. Ta preprosta rastlina je pri nas najbolj pogosta, pa je ne znamo ceniti, da bi jo pokazali celemu svetu.« (Wikipedia: Mali zvonček – Galanthus nivalis; v Sloveniji zaščiteno od leta 2004). Jože Bavcon je napisal monografijo Navadni mali zvonček in njegova raznolikost v Sloveniji (2008), Simon Gregorčič pa mu je posvetil pesem: Zvončku. Nežna je, kot so vse njegove pesmi.

Besedilo: Branko Lipar

Foto: Blaž Lipar

Zvončku

*Zvonček moj nežni, o j zvonček moj snežni,
kaj mi ob snegu kopnečem sloniš?
Reci, k pokopu li zimi nadležni
ali k nastopu pomladi zvoniš?
Tvoje svetišče je nizko, ubogo,
kvišku, moj zvonček, iz talovih tal!
Mnogo krasnejšo bom dal ti nalogo,
lepše zvonišče ti bodem izbral.
Pojdi, na prsi se devi nasloni,
sneg je v teh prsih in ti si snežán.
Ondi o srčni pomladi ji zvoni,
cvet ji življenja izvabi na dan!*

Simon Gregorčič

Vrednote vode – wwd2021 Kdor podira ... dela zločin*

Izziv/tema svetovnega dneva voda 22. marca 2021 je naše zavedanje/pomen, ki ga ima voda za nas posameznike in skupnost. Sporočite svoja mnenja, misli, predloge v odzivih na objavo tega prispevka na FB strani CIM <https://www.facebook.com/CivilnaIniciativaMenges/posts/1657339481133623> in/ali na <http://www.worldwaterday.org>.

Lastno védenje, zavedanje, vključenost in (ne)odgovorna ravnanja delajo dobro Stvarstvu, našemu zdravju, dobremu počutju, skupnosti, okolju, naravi, zemlji.

Od 19.–22. marca (petek–ponedeljek) ste vabljeni na druženja (peš ali s kolesom, ura ali dve) dopoldan oz. popoldan (objave na FB-strani CIM): Mengeško jezero, Stan izvir, Dimčevo znamenje – črpališča na Mengeškem polju, Žeček – izvirska voda, Zaloke – nedokončano črpališče, gramoznica Suhadole / Moste, Mestni park Mengeš – Pšata, Šumberk – grad Jable ...

Policijska preiskava – zaključni dokument – še vedno ni dostopen skupinskim ovaditeljem oz. prvopodpisanemu "Skupinske ovadbe zaradi kazensko-odškodninskih zaprtja in porušitve vodovodne oskrbe z alpsko pitno vodo ter nezakonitega odvzema vodnih pravic v Občini Mengeš in zaradi drugih konkretnih ter sumih kaznivih dejanjih, opustitvijo nujnih ravnanj pozvanih in seznanjenih institucij in njihovih odgovornih".

Žal oz. nenavadno je, da od podpisnikov skupinske ovadbe ni bil nihče zaslišan oz. povabljen na pogovor. Gre za skrajno zavržno kazensko-odškodninsko-položajno odgovorna dejanja, ki nimajo primerjave v svetovnem merilu – da porušiš svoj vodooskrbni vodovod in dopustiš nezakonit odzem vodnih pravic – vse skupaj tudi v nasprotju s sklepi najvišjega organa občine in s kršitvijo ustavnopravnih pravic! Prepuščeno je državljanom, da se za tako pomembno vrednoto pravdajo sami – za svoj čas, denar in energijo namesto za to pristojne institucije – tožilstvo, varuh človekovih pravic, Svet Občine Mengeš, Računsko sodišče, Nadzorni odbor Občine Mengeš ...

Veselimo se sodelovanja in dela z vami.

Besedilo in foto: mag. Tomaž Štebe, vodja CIM

* Iz pesmi 'Kdor zida', Tone Kuntner, slovenski pesnik in velik domoljub (objava na <https://www.facebook.com/CivilnaIniciativaMenges/posts/1359819754218932>)

Mengeško ogledalo: O varnosti

Prepričan sem, da vprašanje prometne varnosti zanima veliko število občanov, sploh tistih, ki živijo ob glavnih prometnicah, imajo šoloobvezne otroke, so sami že starejši ali pa gibalno ovirani in se zato počutijo ogrožene. Promet v prometnih konicah je še vedno gost, zunaj prometnih konic, ko je nekoliko razredčen, pa posamezni vozniki motornih vozil brezvestno prekoračujejo hitrost. S tem ljudem jemljejo eno od temeljnih pravic, zagotovljenih z ustavo: pravico do varnosti. Povsem normalno in upravičeno je pričakovanje občanov, ki so v soočenju z vozniki motornih vozil absolutno šibkejša stran, da jih bo »lastna« občinska uprava zaščitila. Namreč, naloga občin, da poskrbijo za učinkovito varnost občanov, je med najvažnejšimi.

Prometna varnost – kakor tudi druge varnosti, npr. zdravstvena, socialna itd. – namreč ne pride sama od sebe. Temelji na strokovnih ocenah, ki jih je treba izdelati večkrat, kadar se pač spremenijo okoliščine. Na ocenah izdelani prometno-varnostni načrti pa vsebujejo ukrepe, ki jih izvaja občinska uprava v okviru svojih pristojnosti ali skupaj z drugimi službami, da bi bila prometna varnost vseh občanov na najvišji možni ravni.

Od naše občinske uprave je večkrat možno slišati, da imamo občinski načrt prometne varnosti ter načrte posameznih predelov občine. Le-ti so sicer potrebni že pred izvedbo kake gradnje, bodisi javne ali zasebne, da se tako oceni vpliv investicije na različne vidike varnosti ter morebitno kršenje ali ogrožanje pravic občanov (npr. stanje na Šolski ulici in v športnem parku po izgradnji športne dvorane, stanje zaradi izjemnega povečanja tovornjakov na parkiriščih v severnem delu Mengša ...). Načrti lahko tudi pokažejo, da predvidena investicija ne sme biti izvedena ali pa povedo, katere ukrepe je treba izvesti, da občani ne bodo oškodovani ali prizadeti v svojih ustavnih in pridobljenih pravicah.

Občani imajo pravico vedeti, katere ugotovitve so podane v analizi prometne varnosti in kateri ukrepi so predvideni za izboljšanje prometne varnosti, občinska uprava pa je dolžna tej pravici ugoditi ter občanom prisluhniti. Nekaj o tej tematiki je že navedene v januarskem Mengšanju na strani 35, zato je ne kaže ponovno navajati. Zapisati pa je treba razočaranje zaradi ignorantskega odnosa odgovornih predstavnikov uprave, kadar občani želijo odgovor, pojasnilo, odnos do podanega predloga ali sugestije. Uradna komunikacija z občani res zasluži kritiko. Udeležba na občnih zbiorih društev ter neformalni in naključni razgovori z občani niso dovolj, da bi komunikacijo ocenili za kvalitetno. Res pa je, da nas občinska piarovka Tina o dogodkih za nazaj seznanja podrobno in slikovito: Katero gradbeno delo je bilo zaključeno, kdo je prerezal trak, kaj je kdo povedal ... Saj je po svoje zanimivo, ampak, kot se spomnim nekega modreca, pravo življenje ni tisto, ki smo ga že preživel, ampak tisto, ki ga še bomo.

Za konec pa še sklop vprašanj – o zdravstveni varnosti. Ima občina izdelano analizo zdravstvenih potreb občanov občine Mengeš? Kaj kaže? Koliko jih lahko uresničijo v mengeški enoti ZD Domžale in koliko drugje? Kolikšen je odstotek pokritosti zdravstvenih potreb v mengeških ambulantah? Kako je z zagotovitvijo normativov v zdravstveni enoti Mengeš glede na sedanje število prebivalcev?

Besedilo: Branko Lipar, koordinator CI

Pozdrav z Dobena

V hladno jutro se pogumno odpirajo prvi pomladni cvetovi. Vse se prebuja, vse se obnavlja. Zamere, ki so se nabrale v naših srcih, želijo odpustkov. Eno leto so bila na preizkušnji. Samota, brez dotikov, je najedla še tako trdno dušo. Smo kot rože, ki bodejo iz zmrznjene zemlje, ker si želijo sončnega objema.

Dobeno je zaživelo v novih načrtih, prihaja praznični marec, praznik žena in praznik mater. Na Dobenu se gradijo nove hiše. Staro, čeprav z mnogimi zgodbami iz preteklosti in večno lepo arhitekturo, se ruši, ker obnova ni možna. Mi pa še vedno hodimo drug mimo drugega.

Besedilo in foto: Frančiška Hunjet

Parkiranje v Mengšu

Do tega pisanja me je spodbudil današnji pogled na uslužbenca medobčinskega redarstva.

Zjutraj, ko sem se odpravljal v službo, sem opazil polno zaposlena uslužbenca redarstva, kako sta vneto pisala globe za nepravilno parkiranje v naselju Zavrti.

Mislím, da bi bilo lepo, ko bi se tudi glasilo Mengšan razpisalo o problematiki parkiranja in na neki način odprlo perečo problematiko parkiranja.

Matjaž Hribar

Popravek

V prejšnji številki Mengšana je bila na 25 strani, ob prispevku Ustvarjanje v udobju doma, objavljena fotografija. Avtorica fotografije je Tjaša Miketič Horvat. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

Le knjiga

*Spral je dež tvoje vonjave,
zadnje besede odšle so nekam v daljave.
A dih in šepet sta ostala,
kot da sta se s prividom obdala.*

*Na mojem vrtu so rasla drevesa,
pod njimi kot dva cvetoča čudesa,
V dlani sva si nabirala cvetja.
Kako daleč in neresnična so tista poletja.*

*Mislím, da na vsakem cvetu danes je sled,
vsak list pa v spomine ujet.
Tudi letos bo roža uvela,
a beseda zapisana v knjigi, nikoli zbledela.*

*Bodo v knjigi, za vedno ostale sledi
vročih poletij in hladnih zimskih noči.
Za vsa danes čustva zavrta,
ostala bo knjiga, tudi za druge odprta.*

Pesem in foto: Frančiška Hunjet

OBČINA MENGEŠ

URADNE URE:

ponedeljek:

8.00 - 12.00

in

13.00 - 15.00

sreda:

8.00 - 12.00

in

13.00 - 17.00

petek:

8.00 - 13.00

*Naj bo spokojen, sladek spanec tvoj,
prinese blaženega naj miru,
v srcih nosili bomo te s seboj,
spominjali se bomo dni, ko bil si tu.*

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi ati, dedek in pradedek

CIRIL LUKAN

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja, vse besede tolažbe, darovane sveče in še posebej za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala tudi medicinskemu osebju Onkološkega inštituta, cvetličarni Frezija za čudovito cvetje, in pogrebni službi Vrbančič za opravljeno slovo.

Sandi in Branka z družinama

*Ne jočite ob mojem grobu, nisem v njem in
ne spim,
tisoče vetrov sem, diamantni lesk na sve-
žem snegu,
sončni žarek ujet v rosni travi,
ko prebudiš se v jutru, zamah prepevajočih
ptic ...*

*Sem prvi češnjev cvet,
raskava dlan neznanca, s katero ti odzdravi,
studenčnica, ki po naporni poti te predrami,
preplet iskric v očeh, ko te pogleda tvoj
vnuk ...*

*Tam, kjer si ti, ni sonca in ne luči, le tvoj nasmeh
nam v srcih še živi.
Nihče ne ve, kako boli, ko se zavemo, da te več ni.*

ZAHVALA

Po hudi boleznini se je v 52. letu starosti poslovil naš dragi

JERNEJ KRAGELJ

iz Mengša,

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, ki ste ga v tolikšnem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in sveče.

Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani ter osebni zdravnici Melaniji Nikič Gačeša in sestri Andreji Ves. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku Marku Koširju, pogrebni službi Vrbančič in pevcem za lep poslovljni obred. Hvala tudi cvetličarni Marjeta iz Mengša za prekrasno cvetje.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

*Mirno in spokojno si zaspala
v večni sen od nas odpotovala,
naj bo srečno tvoje zadnje potovanje
ter pogosto vračaj se nam v sanje.*

ZAHVALA

MARIJA ČERNETIČ

Nacetova Minka iz Mengša

Ob smrti drage naše mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vsa izrečena sožalja in vse darove. Hvala g. župniku, pogrebni službi, pevcem, trobentaču, društvu upokojencev in cvetličarni.

Posebna zahvala dr. Kovačevi, Domu počitka Mengeš, sestri Majdi za vso skrb, pomoč in toplino.

Hvala vsem, ki ste poznali našo mamo Minko, jo imeli radi in jo pospremili na njeni zadnji poti.

Ostala nam bo v lepem spominu.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob slovesu naše drage Mame, babi in prababi

AMALIJE ŠTRUKELJ – MALČI

iz Mengša

Iskrena hvala vsem, ki ste jo imeli radi,

Sinovi,
Tomi, Dušan in Aleksander z družinami

Žalujoči vsi njeni

*Kogar imaš rad, nikoli ne umre, le daleč,
daleč je ...*

(Tone Pavček)

ZAHVALA

Nepričakovano se je v 58. letu življenja od nas poslovila draga hči, mami, babica, sestra in teta

MARINKA TOMŠIČ

(17. 5. 1963–16. 2. 2021)
iz Mengša

Iskrena hvala sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom, sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in vso podporo v težkih trenutkih slovesa.

Hvala tudi pogrebni službi Vrbančič za lepo opravljeno slovo.

Žalujoči vsi njeni

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.*

ZAHVALA

V 87. letu smo se poslovili od

CIRILA BURGARJA st.

iz Mengša,
po domače Jerčkov Ciril

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečeno sožalje, sveče in darovane maše.

Hvala tudi dr. Kovač, gasilcem, godbenikom in pritrkovalcem za lep pogrebni obred.

Žalujoči vsi domači.

*Od tu naprej se pota več ne pno.
Skrbi in želje vse zamro.
Končal si svojo pesem, prebrodil stiske in
prestal vse boli.*

ZAHVALA

V 63. letu se je od nas poslovil
dragi mož in oče

JANEZ KOSEC

s Topol

Ob nepričakovani izgubi bi se želeli iskreno zahvaliti vsem, ki ste se od Janeza prišli posloviti, darovali za sv. maše, sveče, darove in molili zanj.

Hvala vsem za vse tople, sočutne besede tolažbe.

Hvala pevcem in g. župniku Marku Koširju, ki ste njegovo zadnje slovo naredili še bolj čuteče.

Hvala vsem in vsakomur.

Dragi Janez, naj vsak tvoj korak spremljajo angeli.

Vsi njegovi.

Ob Staretovem gradu stoji več gospodarskih poslopij in fotografija prikazuje vhod v enega od njih. Staretov grad, grajski mlin in park Staretovega gradu je bil leta 2011 razglašen za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Foto: E. V.